

Από Κ. Σημίτη

Σ κ έ ψ ε ι ς

γιά τό κυβερνητικό Πρόγραμμα

Τ μ ή μ α Ε

Για μία νέα ποιότητα ζωής

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Α

Μέτρα για την υγεία

Τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. πιστεύει ότι η περίθαλψη και η ασφάλιση του λαού αποτε-
λει χρέος και καταξίωση της πολιτείας. Θεωρεί δε απαραίτητο κάθε
πολιτική στον τομέα αυτό να επιδιώξει τους εξής στόχους:

1. Ότι χρέος μιᾶς πολιτείας είναι τό νά προσφέρει μιᾶ ζωή ἀπαλλαγ-
μένη ἀπό τό βραχνά της ἀνασφάλειας πού δημιουργοῦν ἡ ἀρρώστεια,
ἡ ἀνεργία, ἡ ἀναπηρία, τά γηρατιά.
2. Ότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀνεξάρτητα ἀπό οἰκονομικές δυνατότητες καί
ἀπό τόπο διαμονῆς δικαιούνται μιᾶ σωστή ἱατρική περίθαλψη. (μέ-
σα στόν ὅρο περίθαλψη περιέχονται ἡ πρόληψη, ἡ ἐγκαιρὴ διάγνωση
καί ἡ θεραπεία).
3. Ότι ὅλες οἱ παράμετροι πού θά διασφαλίζουν τή δημόσια υγεία
δέν θά ὑπακούουν στό νόμο τοῦ κέρδους.

Προϋπόθεση γιά τήν ἐπίτευξη τῶν στόχων αὐτῶν εἶναι ἡ δημιουργία ἐνός
συστήματος πού θά ἐξυπηρετεῖ καλύτερα τόν ἄρρωστο, παρέχοντάς του
περίθαλψη στήν πιό ψηλὴ στάθμη πού εἶναι δυνατή καί μέ τὰ πιό σύγ-
χρονα μέσα πού ὑπάρχουν. Δέν θά ὑπάρχουν διακρίσεις ἀνάμεσα σέ πλού-
σιους καί φτωχοὺς, οὔτε ἀνάμεσα στίς διάφορες κοινωνικές καί ἐπαγγελ-
ματικές ὁμάδες καί στίς διάφορες γεωγραφικές περιοχές.

Οἱ συνθήκες δουλειᾶς καί οἱ ἀμοιβές ὅσων ἐργάζονται στό σύστημα θά
εἶναι ἱκανοποιητικές γιά νά μποροῦν αὐτοί ἀπερίσπαστα νά ἐκτελέσουν
τό ἔργο τους.

./..

1. Τό Συμβούλιο 'Υγείας

Τά σημερινά πολυάριθμα ασφαλιστικά ταμεία θά αντικατασταθοῦν ἀπὸ ἓνα ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΓΕΙΑΣ. Τό τωρινό καθεστὸς νοσοκομειακῆς, ἐξωνοσοκομειακῆς καὶ φαρμακευτικῆς περίθαλψης θά ἐκσυγχρονισθεῖ καὶ θά ἀναδιαρθρωθεῖ ἔτσι ὥστε ὅλες οἱ ὑπηρεσίες νά ὑπάγονται στὸ Συμβούλιο 'Υγείας.

Ἡ ὁργανωτικὴ δομὴ τοῦ Συμβουλίου 'Υγείας θά ἔχει δύο βαθμίδες.

1. Τό Κεντρικὸ Συμβούλιο 'Υγείας.

2. Τά Περιφερειακὰ Συμβούλια 'Υγείας.

Τό Περιφερειακὸ Συμβούλιο 'Υγείας θά εἶναι ὑπεύθυνο:

α. γιὰ τὴν ὁργάνωση τῆς ἐξωνοσοκομειακῆς περίθαλψης: ἐξασφάλιση ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ γιατρῶν γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς περιφέρειας, δημιουργία κινητῶν μονάδων γιὰ τὶς ἀπομακρυσμένες περιοχὲς κ.λ.π.

β. γιὰ τὴν ὁργάνωση νοσοκομειακῆς περίθαλψης: δημιουργία καὶ συντήρηση τῶν νοσοκομείων ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς περιφέρειας καὶ ἐπίσης ἐποπτεία τῶν ὑπηρεσιῶν ποὺ παρέχονται ἀπὸ τὶς πανεπιστημιακὲς μονάδες ποὺ ὑπάρχουν στὴν περιφέρεια.

γ. γιὰ τὴν ἀξασφάλιση φαρμακευτικῆς περίθαλψης τοῦ πληθυσμοῦ τῆς περιφέρειας,

δ. γιὰ τὴν ὁργάνωση ὑπηρεσιῶν προληπτικῆς ἱατρικῆς,

ε. γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος καὶ τὴν ἐξάλειψη νοσογόνων παραγόντων,

στ. γιὰ τὴν προστασία τῶν εὐπαθῶν ὁμάδων τοῦ πληθυσμοῦ (ὑπερήλικες, ἔγκυοι, παιδιὰ, ψυχασθενεῖς κ.λ.π.

Τό Κεντρικὸ Συμβούλιο 'Υγείας θά εἶναι ὑπεύθυνο:

α. γιὰ τὸν συντονισμό τῶν δραστηριοτήτων καὶ προγραμμάτων τῶν περιφερειακῶν Συμβουλίων, ὥστε νά παρέχεται ἰσότιμη ὑγειονομικὴ περίθαλψη σ'ὅλες τὶς περιφέρειες,

β. γιὰ τὴ διαχείριση τῶν κονδυλίων ποὺ παρέχονται ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο

Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, γιὰ τὴν κατανομή τους στὰ διάφορα Περι-
φερειακὰ Συμβούλια ανάλογα μὲ τὲς ἀνάγκες τους καὶ γιὰ τὴν
κατάρτιση τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν δαπανῶν,

- γ. γιὰ τὸν ἔλεγχο τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς διακίνησης τῶν φαρμάκευ-
τικῶν προϊόντων,
- δ. γιὰ τὸν συντονισμό καὶ προγραμματισμό τῆς ἐκπαίδευσης καὶ μετὰ
μετεκπαίδευσης τῶν γιατρῶν καὶ ἄλλων ἐπαγγελματιῶν ὑγείας, θέ-
συνεργασία μὲ τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα,
- ε. γιὰ τὸν συντονισμό τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρευνας σέ ὅλα τὰ νοσοκο-
μεῖα καὶ ὅλες τὲς πανεπιστημιακὲς μονάδες,
- στ. γιὰ τὴν ὁργάνωση καὶ λειτουργία ὁρισμένων ὑπηρεσιῶν ποὺ πρέπει
νὰ παρέχονται σέ ἐθνικὴ κλίμακα, ὅπως π.χ. ἡ αἱμοδοσία.

./..

2, Διοίκηση του Συμβουλίου Υγείας

Απαραίτητη προϋπόθεση για την καλύτερη εξυπηρέτηση του ασφαλισμένου και για την εξασφάλιση ικανοποιητικών συνθηκών δουλειάς είναι η ανάθεση του καθοριστικού ρόλου στη διοίκηση του Συμβουλίου Υγείας στους εκλεγμένους εκπροσώπους των άμεσα ενδιαφερομένων.

Η διοίκηση των Περιφερειακών Συμβουλίων Υγείας θα συγκροτείται από:

- α. Εκπρόσωπους των ασφαλισμένων που θα είναι εκλεγμένα μέλη των συνεταιρισμών, των συνδικαλιστικών σωματείων και της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- β. Εκπρόσωπους των γιατρών και του νοσηλευτικού, διοικητικού και τεχνικού προσωπικού που εργάζεται στο σύστημα.

Η διοίκηση του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας θα συγκροτείται από:

- α. Εκπρόσωπους όλων των Περιφερειακών Συμβουλίων Υγείας,
- β. Εκπρόσωπους του κράτους (δηλ. του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών).

Ανάλογη θα είναι και η συγκρότηση της διοίκησης της κάθε μονάδας (π.χ. νοσοκομείων, υγειονομικών σταθμών, μέσα στο σύστημα. Η ανέλεγκτη εξουσία του διευθυντού της κλινικής θα καταργηθεί. Οι σχέσεις μεταξύ εκείνων που διευθύνουν τη μονάδα των γιατρών και του βοηθητικού προσωπικού πρέπει να παύσει να διαπνέεται από αυταρχικά πρότυπα.

./...

3. Τό Ιατρικό καί νοσηλευτικό προσωπικό

Οι γιατροί καί ὁδοντίατροι θά χωριστοῦν σέ δύο βασικές ομάδες:

1. Νοσοκομειακοὺς καί
2. Μὴ νοσοκομειακοὺς.

Οἱ φαρμακοποιοί θά χωριστοῦν σέ δύο ἐπίσης ομάδες:

1. Ἐκείνους πού δουλεύουν στήν ἔρευνα καί τήν παραγωγή τοῦ φαρμάκου,
2. Ἐκείνους πού δουλεύουν στή διακίνηση τοῦ φαρμάκου.

Ἐκτός τῶν βασικῶν αὐτῶν κατηγοριῶν θά ὑπάρχει ξεχωριστά καί ἡ κατηγορία τῶν πανεπιστημιακῶν πού θά ἀσχολοῦνται ἀποκλειστικά μέ τήν ἐκπαίδευση τῶν φοιτητῶν καί τῶν γιατρῶν καί μέ τήν ἔρευνα.

Ἰδιαίτερη φροντίδα χρειάζεται ἡ ἀναμόρφωση τῆς ἱατρικῆς παιδείας ὥστε οἱ γιατροί νά μποροῦν νά διαπιστώνουν τά κοινωνικά καί ψυχολογικά προβλήματα, πού προκαλοῦν τίς ἀρρώστειες καί νά ἐργάζονται γιά τήν ἀντιμετώπισή τους. Τό Συμβούλιο Ὑγείας θά ἐπιμεληθεῖ τῇ συνεχῇ ἐπιμόρφωση καί μετεκπαίδευση τῶν γιατρῶν, γιά νά εἶναι γνῶστες τῶν συγχρόνων μεθόδων θεραπείας.

Θά δημιουργηθοῦν οἱ σχολές γιά τήν ἐκπαίδευση μεγάλου ἀριθμοῦ εἰδικευμένου βοηθητικοῦ προσωπικοῦ (νοσηκοῦμες, φυσιοθεραπευτές κ.λ.π.) πού σήμερα εἶναι σχεδόν ἀνύπαρκτο.

4. Ἐξωνοσοκομειακή περίθαλψη

Οἱ ἱατρικές ὑπηρεσίες ἐκτός τοῦ νοσοκομείου παρέχονται ἀπό γιατρούς ἐνταγμένους στό ἀποκεντρωμένο σύστημα περίθαλψης. Ὁ ἀρρωστός διατηρεῖ τήν ἐλευθερία ἐπιλογῆς τοῦ γιατροῦ. Ὁ γιατρός πού ἐρχεται σέ ἐπαφή μέ τόν ἀρρωστό εἶναι ὁ γενικός (οἰκογενειακός) γιατρός, πού ἔχει συνολική εἰκόνα τῆς κατάστασης τῆς ὑγείας τοῦ ἀρρωστοῦ καί τῆς θεραπείας.

Ἡ παροχή τῶν ἱατρικῶν ὑπηρεσιῶν γίνεται ἐντελῶς δωρεάν.

Τό Κεντρικό Συμβούλιο Ὑγείας φροντίζει γιά τήν ἱκανοποιητική ἀμοιβή τῶν γιατρῶν καί ὁδοντογιατρῶν πού εἶναι ἐνταγμένοι στό σύστημα. Ὁ κάθε γιατρός παραμένει ἐλεύθερος νά ἀποφασίσει ἐάν θά συμμετάσχει στό κοινωνικοποιημένο σύστημα.

Δημιουργεῖται σέ κάθε πληθυσμιακό κέντρο ὑγειονομικός σταθμός. Σέ κάθε σταθμό ἐργάζονται παθολόγοι, γιατροί τῶν κύριων εἰδικοτήτων, ὁδοντογιατροί, κοινωνικοί λειτουργοί καί τό ἀναγκαῖο βοηθητικό προσωπικό γιά

γιά τήν παροχή θεραπευτικῆς καί προληπτικῆς ἱατρικῆς στούς κατοίκους τῆς περσοχῆς καί τήν ὑγειονομολογική παρακολούθησή της. Ὁ σταθμός εἶναι συνδεδεμένος μέ νοσοκομειακή μονάδα γιά νά ὑπάρχει ἡ ἔμμεση συνέχεια καί σύνδεση ἀνάμεσα στήν ἐξωνοσοκομειακή καί νοσοκομειακή περίθαλψη.

Ἡ ὑγειονομική κάλυψη τῆς γύρω ἀπό τόν Ὑγειονομικό Σταθμό περιοχῆς θά γίνεται μέ κινητές ἱατρικές μονάδες ὅπου οἱ συνθήκες τό ἐπιτρέπουν ἢ μέ διατήρηση τῶν ἀγροτικῶν ἱατρειῶν στήν ἀπομονωμένα χωριά. Ἡ ποιότητα τῆς ὑγειονομικῆς περίθαλψης στήν ἐπαρχία δέν θά ὑστερεῖ σέ τίποτε ἀπό τήν περίθαλψη στήν πρωτεύουσα πού γιά τό ἀποκεντρωμένο σύστημα περίθαλψης θά εἶναι μιᾶ περιφέρειας σάν ὅλες τίς περιφέρειες τῆς χώρας.

5. Νοσοκομειακή Περίθαλψη

Ἡ ἀποκέντρωση τοῦ συστήματος Ὑγείας ἀπαιτεῖ πρῶν ἀπ' ὅλα τή δημιουργία τῶν ἀναγκαίων νοσηλευτικῶν μονάδων στήν ἐπαρχία, ὥστε νά πᾶν ἡ συγκέντρωση ἀσθενῶν ἀπό ὅλη τή χώρα, στήν πρωτεύουσα. Γιά τό σκοπό αὐτό:

- α. θά γίνει ἡ ἀξιοποίηση ὅλων τῶν Νοσοκομείων πού ὑπάρχουν στήν ἐπαρχία. θά καλυφθοῦν οἱ ἀνάγκες τους σέ ἱατρικό, νοσηλευτικό προσωπικό καί σέ ἐξοπλισμό.
- β. θά ὑπάρχει ἕνα τουλάχιστον Νοσοκομεῖο πού θά καλύπτει τίς βασικές ἱατρικές εἰδικότητες σέ κάθε Νομό. Τά νομαρχιακά αὐτά Νοσοκομεῖα βρίσκονται σέ ἔμμεση σύνδεση μέ τούς Ὑγειονομικούς Σταθμούς τῆς περιφέρειας καί παραλαμβάνουν κάθε περιστατικό πού δέν εἶναι δυνατόν νά καλύψει ὁ Ὑγειονομικός Σταθμός.
- γ. θά δημιουργηθεῖ ἕνα τουλάχιστον Γενικό Νοσοκομεῖο πού θά καλύπτει κάθε πραγματική ἀνάγκη τοῦ λαοῦ τῆς περιφέρειας γιά νοσηλεία. Ἐτό Γενικό Νοσοκομεῖο τῆς περιφέρειας ἀποστέλλεται κάθε περιστατικό πού δέν εἶναι δυνατόν νά καλυφθεῖ ἀπό τό Νομαρχιακό Νοσοκομεῖο. Τά Γενικά Νοσοκομεῖα στήν ἀρχή καί στή συνέχεια καί τά Νομαρχιακά θά εἶναι συνδεδεμένα μέ τίς Ἱατρικές Σχολές καί τίς Σχολές νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ τῆς χώρας. Τά Γενικά Νοσοκομεῖα τῆς περιφέρειας ἀποτελοῦν κέντρα ἱατρικῆς ἐρευνας.
- δ. οἱ ἰδιωτικές κλινικές πού δέν ἀνταποκρίνονται στίς ἀπαιτήσεις τῆς σύγχρονης νοσηλείας θά πᾶν νά λειτουργοῦν. οἱ ἰδιωτικές κλινικές πού ἔχουν σύγχρονο ἐξοπλισμό καί ἀριθμό ἀρραβανισμένων ἱκανοποιητικό θά κοινωνικοποιηθοῦν καί θά ἐνταχθοῦν προοδευτικά στό ἀποκεντρωμένο σύστημα υγείας.

6. Φαρμακευτική Περίθαλψη

Σέ ένα κοινωνικοποιημένο σύστημα υγείας τό πρόβλημα φάρμακα παύει νά υπάρχει μιά καί παίρνει τήν πραγματική του διάσταση σάν μέσο πρόληψης, διάγνωσης καί θεραπαίας τής αρρώστιας, ξεφεύγοντας από τόν κερδοσκοπικό χαρακτήρα πού τοῦ καθορίζει ἡ ἐξάρτησή του ἀπό ἕνα καί ντόπια μονοπωλιακά συγκροτήματα καί λογισμῶν- λογισμῶν μεσάζοντες. Ἡ λύση τοῦ "προβλήματος" μπορεῖ νά δοθεῖ μόνο μέ τήν κοινωνικοποίηση τής ἑθνικῆς φαρμακοβιομηχανίας γιατί μ' αὐτόν τόν τρόπο ἡ παραγωγή τῶν φαρμάκων περνάει ἀπό τά χέρια τῶν ὀλίγων κερδοσκοπῶν στά χέρια τῆς κοινωνικῆς ομάδας πού τά χρησιμοποιεῖ. Ἡ κοινωνικοποιημένη φαρμακοβιομηχανία βρίσκεται κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου Ὑγείας πού:

- α. Δημιουργεῖ φορεῖς παραγωγῆς χτίζοντας ἐργαστᾶσια ἢ ἐντάσσοντας μέσα στά πλαίσια τοῦ γενικοῦ προγράμματος παραγωγῆς ἀπό ἤδη ὑπάρχοντα ὅσα ἀνταποκρίνονται στίς ἐπιστημονικές προδιαγραφές παρασκευῆς φαρμάκων.
- β. Δημιουργεῖ φορέα ἐπιστημονικῆς ἐρευνας πού περιλαμβάνει ἐργαστηριακή καί κλινική ἐρευνα, ἀξιοποίηση ντόπιων πρώτων ὑλῶν, ποιοτικό ἔλεγχο τῶν παρασκευαζομένων φαρμάκων καί διαιτητικῶν προϊόντων κ.λ.π.
- γ. Ἐλέγχει τή διακίνηση καί διανομή τῶν φαρμάκων (ἀπό τά φαρμακεία, τά ὑγειονομικά κέντρα καί τά νοσηλευτήρια) φροντίζει γιά τήν ἀποθήκευση καί τήν ὑπαρξη ποσοτήτων ἐτοιμότητας γιά περίπτωση ἐπιδημιῶν, μαζικῶν καταστροφῶν (π.χ. σεισμοί) κ.λ.π.
- δ. Ἐλέγχει τό κοινωνικοποιημένο σύστημα εἰσαγωγῆς τῶν πρώτων ὑλῶν καί ὅσων φαρμάκων δέν εἶναι δυνατό νά παρασκευαστοῦν ἀπό τήν ἑθνική φαρμακοβιομηχανία καθῶς καί τῆς ἐξαγωγῆς, γιά ὅσα φάρμακα μπορεῖ νά γίνει.

Ἡ χορήγηση ὁλῶν τῶν φαρμάκων θά γίνεται τελείως δωρεάν καί μόνο μέ συνταγή τοῦ θεράποντα γιατροῦ. Ἔτσι θά ἀνταποκρίνεται στίς πραγματικές ἀνάγκες καί θά ἐξασφαλίζει τήν προστασία τοῦ πολίτη ἀπό τοὺς κινδύνους πού κρύβει γιά τήν υγεία του ἡ ἀνεξέλεγκτη λήψη φαρμάκων.

7. Προληπτική Ίατρική

Ἡ ἱατρική θά πρέπει νά εἶναι περισσότερο προληπτική καί λιγώτερο θεραπευτική. Γιά τοῦτο θά πρέπει νά ἐξασφαλισθοῦν:

- α. Ἡ ἀδιάκοπη καί ὑπεύθυνη διὰφώτιση τοῦ λαοῦ σέ θέματα ὑγείας πού θά δώσει τή δυνατότητα γιά τήρηση κανόνων ὑγιεινῆς καί πρόληψης μεταδοτικῶν νόσων καί νόσων φθορᾶς καθώς καί γιά ἐγκαιρὴ αὐτοεξέταση καί ἐγκαιρὴ διάγνωση.
 - β. Ἡ ἱδρυση κέντρων ἐλέγχου καί καθοδήγησης γιά τὰ κοινωνικά καί κληρονομικά νοσήματα.
 - γ. Ἡ συστηματοποίηση τῶν ἐμβολιασμῶν καί ἐπανεμβολιασμῶν.
 - δ. Ἡ συστηματοποίηση τοῦ ἀστυϊατρικοῦ ἐλέγχου καί τοῦ ἐλέγχου τῶν πηγῶν μόλυνσης.
 - ε. Ἡ καθιέρωση τοῦ κλινικοῦ καί ἐργαστηριακοῦ ἐλέγχου ὑγείας (CHECK-UP) γιά ὅλο τόν πληθυσμό.
 - στ. Ἡ παροχὴ καί στοὺς ἐνήλικες τῆς δυνατότητας νά ἀσχοῦνται σωματικῶς καί (γυμναστική στοὺς τόπους δουλειᾶς, συνοικιακὰ γυμναστήρια).
- Μέσα στὰ πλαίσια τῆς προληπτικῆς ἱατρικῆς θά πρέπει νά δοθεῖ ιδιαίτερη προσοχή στό θέμα τῆς προστασίας τῶν εὐπαθῶν ομάδων, ὅπως συνηθίστηκε ν' ἀποκαλοῦμε τίς κατηγορίες ἐκείνες τοῦ πληθυσμοῦ, πού γιά διάφορους λόγους (ὕλικία, ὑγεία κ.λ.π.) ἀπαιτοῦν ιδιαίτερη φροντίδα καί εἰδικές συνθήκες ἀπ' ὅτι ὁ ὑπόλοιπος πληθυσμός. Στίς ομάδες αὐτές, πού ἀντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό πληθυσμοῦ ἀνήκουν τὰ νεογέννητα, τὰ βρέφη καί τὰ παιδιά, οἱ ἐγκυες γυναῖκες καί οἱ νέες μητέρες, οἱ γέροι, τὰ σωματικά καί διανοητικά ἀνάπηρα ἄτομα κλπ. Ἔτσι εἶναι ἀναγκαῖα ἡ λήψη μέτρων γιά τή μείωση τῆς βρεφικῆς καί παιδικῆς θνησιμότητος, τήν προστασία τῆς ἐγκύου καί τῆς νέας μητέρας, ἡ δημιουργία πρακτικῶν γηριατρικῶν μονάδων καί γηριατρικῶν ἱσοτιτύτων, ἡ σωστή ὁργάνωση τῶν ψυχιατρικῶν μονάδων κ.λ.π.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Β

Ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλιση

Τὰ μέτρα ποὺ ἔχουν προταθεῖ μέχρι τῶρα ὅπως ἡ δημιουργία Συμβουλίου Ὑγείας, κατάργηση τῶν παροχῶν τρίτων στοὺς ὀργανισμοὺς κοινωνικῆς ἀσφάλισης συνεπάγονται τὴν ἀλλαγὴ τοῦ σημερινοῦ συστήματος ἀσφάλισης.

Οἱ διάφοροι ὀργανισμοὶ συνταξιοδότησης, τὰ ποικίλλα ἐπικουρικὰ ταμεῖα καὶ ταμεῖα ὑγείας ὅπως τὸ Ταμεῖο Νομικῶν ἢ τὸ Ταμεῖο Ἑπαγγελματιῶν καὶ Βιοτεχνῶν Ἑλλάδος θὰ συγχωνευθοῦν σ' ἓνα ἐνιαῖο φορέα. Παλαιότερες προσπάθειες γιὰ τὴ συγχώνευση τῶν διαφόρων ταμείων εἶχαν συναντήσῃ τὶς ζωηρὲς ἀντιδράσεις τῶν ἐργαζομένων γιατί ἡ συγχώνευση θὰ κατέληγε στὸν περιορισμὸ τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων τους. Ἀπαραίτητη λοιπὸν προϋπόθεση τῆς συγχώνευσης θὰ εἶναι κάθε κλάδος ἐργαζομένων νὰ διατηρήσῃ καὶ κάτω ἀπὸ τὸ καθεστῶς τοῦ ἐνιαίου ἀσφαλιστικοῦ φορέα τὶς ὅσες παροχές εἶχε ἐξασφαλίσῃ μέχρι τῆ στιγμῆς τῆς συγχώνευσης.

Ἐπιτροπὴ ποὺ θὰ ἀπαρτίζεται ἀπὸ ἐκπροσώπους τοῦ Κεντρικοῦ Ὁργάνου Προγραμματισμοῦ, τῆς Κυβέρνησης, τῶν πολιτικῶν κομμάτων καὶ ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων θὰ μελετήσῃ τὴν προοδευτικὴ ἔνταξη τῶν διαφόρων καὶ ρυθμίσεων σ' ἓνα ἐνιαῖο σύστημα παροχῶν καὶ τὴν βαθμιαία προσαρμογὴ τοῦ ἐπιπέδου ἀσφάλισης κάθε κλάδου ἐργαζομένων στὸ ἴδιο ἀνώτατο ἐπίπεδο.

Ἡ λειτουργία τοῦ ἐνιαίου φορέα ἀσφάλισης θὰ πρέπει νὰ ἀκολουθεῖ τὶς ἐπόμενες ἀρχές:

- α. Ἡ εἰσφορά κάθε ἐργαζόμενου νὰ εἶναι ἀνάλογη μὲ τὸ εἰσόδημά του.
- β. Τὰ ὄργανα τοῦ προγραμματισμοῦ καθορίζουν τὴν εἰσφορά τῆς κεντρικῆς κρατικῆς διοίκησης, τῶν περιφερειῶν καὶ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης.
- γ. Κάθε ἐπιχείρηση καὶ ἐργοδότης εἰσφέρει στὰ ἔξοδα κοινωνικῆς ἀσφάλισης τῶν ἐργαζομένων.
- δ. Ὁ ἐνιαῖος φορέας ἀσφάλισης ἐξασφαλίζει τὴν ἱκανοποιητικὴ καὶ ἑμεση ἀντιμετώπιση τῶν ἀναγκῶν, ποὺ δημιουργεῖ ἡ ἀναπηρία, ὁ θάνατος τοῦ προστάτη τῆς οἰκογένειας, τὸ ἀτύχημα κ.λ.π. μὲ τὴ χορήγηση ἐπιδομάτων ποὺ σὰν κριτήριον θάχουν τὴν πραγματικὴ ἀνάγκη γι' αὐτά.
- ε. Οἱ γραφειοκρατικὲς διατυπώσεις γιὰ τὴ χορήγηση συντάξεων καὶ ἐπιδομάτων μειώνονται στὸ ἐλάχιστο δυνατό.
- στ. Ὁ φορέας ὀργανώνεται σὲ περιφερειακὴ βάση. Οἱ ἐργαζόμενοι συμμετέχουν στὴ διοίκησή του.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Γ

Μέτρα για μία προγραμματισμένη ανάπτυξη του ελληνικού χώρου και
μια ανθρώπινη πόλη

Ο καπιταλισμός ώδηγησε στον τόπο μας στην χωρίς έλεγχο ανάπτυξη των αστικών κέντρων. Η Αθήνα και Θεσσαλονίκη έχουν μεταμορφωθεί σε τσιμεντένες θάλασσες χωρίς πράσινο χωρίς χώρους αναψυχής, χωρίς αέρα, χωρίς ρυθμό. Σε καμία πόλη δεν υπάρχει πολεοδομικό σχέδιο, που να συνδέει τόπους δουλειάς, τόπους κατοικίας και τόπους ξεκούρασης σ' ένα αρμονικό σύνολο. Το άτομο ζει σε διαρκές άγχος αντιμέτωπο με το περιβάλλον του. Οι πόλεις επεκτείνονται χωρίς αποχέτευση, ύδρευση, συγκοινωνίες, σχολεία. Η κατοικία θεωρείται εμπόρευμα και όχι κοινωνικό αγαθό, δικαίωμα του κάθε πολίτη. Οι τιμές των διαμερισμάτων έχουν φτάσει σε απλησίαστα για τους εργαζόμενους ύψη. Τά αύθαιρετα πολλαπλασιάζονται. Στην ύπαιθρο τά χωριά μένουν χωρίς τά απαραίτητα έργα υποδομής, η ποιότητα της αγροτικής κατοικίας είναι πάντα χαμηλό. Για να αντιμετωπιστούν τά φαινόμενα αυτά χρειάζονται ριζικά μέτρα, που θα καταστήσουν δυνατό, τον έλεγχο του κοινωνικού συνόλου πάνω στη πολεοδομική εξέλιξη. Τέτοια μέτρα είναι:

Ι. Χωροταξία

Η Δημιουργία ενός κεντρικού φορέα χωροταξίας που θα εκπονήσει ένα χωροταξικό πρόγραμμα για ολόκληρη την Ελλάδα.

Στόχοι του πρέπει να είναι:

1. Ο καθορισμός της λειτουργίας του κάθε διαμερίσματος της χώρας στην ανάπτυξη ολόκληρου του ελληνικού χώρου.
2. Η ισομερής ανάπτυξη όλων των περιφερειών της χώρας σε τρόπο όμως που να εξασφαλίζεται η καλύτερη αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος.
3. Ο καθορισμός των γενικών κατευθύνσεων για τη δημιουργία αγροτικών κέντρων με τη συνένωση περισσότερων απομακρυσμένων χωριών και αστικών κέντρων σε κάθε περιοχή ώστε να είναι δυνατή η προσφορά υπηρεσιών ψηλής στάθμης στον πληθυσμό στην παιδεία, την υγεία, τις συγκοινωνίες κ.λ.π. (μέγεθος της πόλης, της κομμόπολης ή του αγροτικού κέντρου καθορισμός του αγροτικού χώρου που θα εξυπηρετείται από την περιοχή, προγραμματισμός των συγκοινωνιών,

ανάγκαια έργα ύποδομής κ.λ.π.).

4. Ἡ ἀνακατανομή τοῦ πληθυσμοῦ καί τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότη-
τας στὸν ἐλληνικὸ χῶρο ὥστε νά ὑπάρξει ἰσορροπία ἀνάμεσα στὰ ἀστι-
κὰ καί ἀγροτικὰ κέντρα. Πρέπει ἰδιαίτερα νά σταματήσει ἡ ἐπέκ-
ταση τῆς Ἀθῆνας καί τῆς Θεσσαλονίκης καί νά μεταφερθεῖ τιμῆμα
τῶν δραστηριοτήτων πού ἔχουν συγκεντρωθεῖ στίς πόλεις αὐτές
στίς περιφέρειες.
5. Ὁ καθορισμός περιοχῶν, ὅπου δέ θά πρέπει νά μεταβληθεῖ τὸ φυσι-
κὸ περιβάλλον καί ἡ λειτουργικὴ σύνδεσή τους μέ τοὺς κατοικήσι-
μους χώρους.

Σέ κάθε περιφέρεια θά ὑπάρχει περιφερειακὸς χωροταξικὸς φορέας γιὰ
τὴν ἐκπόνηση τῶν λύσεων, πού θά ἐφαρμοσθοῦν στὴν περιφέρεια μέ βάση
τίς γενικὲς κατευθύνσεις. Ὁ περιφερειακὸς φορέας θά πρέπει ἰδιαί-
τερα νά προγραμματίζει τὴν πραγματοποίηση τῶν ἐργῶν ὑποδομῆς στὴν
περιφέρεια μέ στόχο:

- α. Τὴ διαμόρφωση τοῦ περιβάλλοντος σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες τοῦ
πληθυσμοῦ καί ὅχι μέ σκοπὸ τὴν ἀντιμετώπιση τοπικῶν πιέσεων.
- β. Τὴν ἀποφυγὴ πολλαπλῶν μικρῶν ἐργῶν πού ἐκανοποιοῦν τοπικὲς ἀνάγ-
κες ἀλλὰ εἶναι ἀσχετα μεταξὺ τους, δέν ἐντάσσονται σέ εὐρύτερο
σχέδιο ἀνάπτυξης καί καταλήγουν νά εἶναι ἀντιοικονομικά. Θά πρέ-
πει ἐπίσης νά μελετᾷ καί νά προγραμματίζει τὴν οἰκιστικὴ ἀνάπτυ-
ξη ὅλων τῶν οἰκισμῶν τῆς περιφέρειας ὅπου δέν ὑπάρχει τοπικὸς
φορέας πολεοδομικῆς ἀνάπτυξης καί νά συντονίζει τὰ διάφορα οἰκι-
στικὰ προγράμματα.

Οἱ φορεῖς τῆς χωροταξίας θά εἶναι συνδεδεμένοι μέ τὰ ὅργανα προγραμ-
ματισμοῦ καί θά ἔχουν τὴν ἴδια δομή.

./..

II. Πολεοδομία

1. Ἡ δημιουργία φορέα πολεοδομικῆς ἀνάπτυξης σέ κάθε πόλη μέ ἀρμοδιότητες.

- α. Τόν έλεγχο τῆς ἀστικῆς γῆς καί τοῦ περιβάλλοντος χώρου.
- β. Τήν ὁλοκληρωμένη μελέτη σέ κάθε πόλη πολεοδομικοῦ συγκροτήματος μέ μακροχρόνια προοπτική.
- γ. Τήν ἐκτέλεση ἔργων πολεοδομικῆς ἀνάμρφωσης καί ἀνάπτυξης. Τήν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος κατοικίας.
- δ. Τή βελτίωση τῆς λειτουργίας τῆς πόλης σάν τόπου κατοικίας, δουλειᾶς καί ἀναψυχῆς.

2. Ἡ χάραξη πολεοδομικῆς πολιτικῆς μέ βάση τίς ἀκόλουθες ἀρχές:

Πρέπει νά σταματήσει ἡ διάσπαση τῆς πόλης σέ ζῶνες πού ἀφιερώνονται ἀποκλειστικά καί μόνο σέ μιᾶ δραστηριότητα (π.χ. ἐμπορικό κέντρο, συνοικίες γραφείων, συνοικίες κατοικιῶν). Ἡ πολεοδομία πρέπει νά ἐξασφαλίζει τήν ὕπαρξη σέ κάθε συνοικία περισσοτέρων δραστηριοτήτων. Ἡ δουλειά, ἡ ἀγορά, τά θεάματα, οἱ τόποι ἀναψυχῆς πρέπει νά συνδέονται μέ τό χώρο κατοικίας. Σήμερα τό κράτος προωθεῖ πολυδάπανες ἐγκαταστάσεις σέ μεγάλη ἀπόσταση ἀπό τοὺς τόπους κατοικίας, τά ἔργα τοῦτα δέν ἐξυπηρετοῦν τελικά, παρά ἐλάχιστα. (Π.χ. ἀθλητικό κέντρο Ἀγίου Κοσμά). Ὁ κάτοικος τῆς πόλης πρέπει νά βροῖκει στή συνοικία του, τόν παιδικό σταθμό τό νηπιαγωγεῖο, τό σχολεῖο, τό κέντρο νεότητος, τό γυμναστήριο, τή γηροκομεῖο καί γενικά ὅλες τίς ἐγκαταστάσεις ἐκεῖνες, πού συμβάλουν στήν ἀνάπτυξη τῶν χάνάμεσα στοὺς κατοίκους.

Οἱ κάτοικοι τῆς πόλης ζοῦν σήμερα ἀπομονωμένοι ὁ ἓνας ἀπό τόν ἄλλο γιατί δέν ἔχουν τή δυνατότητα συνάντησης, ἐπαφῆς. Σέ κάθε συνοικία πρέπει νά ὑπάρχει πολιτιστικό κέντρο μέ αἰθουσες θεαμάτων ἐστιατόρια, αἰθουσες διαλέξεων καί ἐκθέσεων, ^{γυμναστήριο κλπ.} πού θά καταστήτῃ ἐτσι τόπος συνάντησης καί θά παρέχει στόν καθένα τή δυνατότητα νά παρακολουθεῖ καί νά συμμετέχει σέ πολιτιστικές δραστηριότητες. Ἡ παραδοσιακή κοινότητα τοῦ χωριοῦ πρέπει νά ξαναζωντανέψει σέ ἄλλη μορφή.

Σέ κάθε συνοικία πρέπει νά ὑπάρχει ἓνας ἢ καί περισσότεροι χώροι γιά νά παίζουσι τά παιδιὰ κάθε ἡλικίας. Τό παιδί θά πρέπει νά ἔχει τή δυνατότητα νά πηγαίνει στό χώρο τοῦτο μόνο του.

Ὁ φορέας πολεοδομικῆς ἀνάπτυξης θά πρέπει νά καταπολεμήσει τήν

έγκατάλειψη του κέντρου της πόλης από τούς κατοίκους του, να αντιμετωπίσει τή ραγδαία επίδεινωση της ποιότητας των κατοικιών σε περιοχές με παλιά σπίτια, να φροντίσει εγκαταστάσεις που μολύνουν τό περιβάλλον να βρίσκονται μακριά από κατοικημένες περιοχές.

Γύρω από τήν πόλη πρέπει να υπάρχουν έκτεταμένοι χώροι πρασίνου και αναψυχής, προσιτοί με τήν αστική συγκοινωνία, εξοπλισμένοι με τίς απαραίτητες εγκαταστάσεις ώστε να είναι δυνατή ή παραμονή του πληθυσμού χωρίς ρύπανση και καταστροφή του περιβάλλοντος.

Οι εργαζόμενοι εξαρτώνται σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από τίς υπηρεσίες που προσφέρει ή ολόκληρη πόλη. Για τούτο αποτελεί έπιτακτικό καθήκον ή άμεση βελτίωση του περιβάλλοντος στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη, ώστε οι κάτοικοί τους να μην υφίστανται τίς διακρίσεις που επιβάλλουν σήμερα σε συνοικίες δεύτερης κατηγορίας οι συγκοινωνίες, ή έλλειψη πρόσβασης σε χώρους, πράσινου κ.λ.π. Η διαμόρφωση της πόλης πρέπει να συμβάλει στην έξαφάνιση και όχι στην ενίσχυση των ταξικών αντιθέσεων.

3. Η συμμετοχή στον πολεοδομικό φορέα κάθε πόλης εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης, των συνδικάτων, του Όργανισμού Προστασίας Καταναλωτών των συλλόγων και σωματείων, που σκοπό έχουν τή βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Κάθε πολεοδομικό πρόγραμμα θα δημοσιεύεται πριν εφαρμοσθεί για να δοθεί στους ενδιαφερομένους ή δυνατότητα να προβάλουν τίς απόψεις τους..

Αποφάσεις που είναι καθοριστικές για τή διαμόρφωση της πόλης προϋποθέτουν τήν έγκριση του πληθυσμού (τοπικό δημοψήφισμα).

4. Η συνεργασία του φορέα πολεοδομικής ανάπτυξης με τήν τοπική αυτοδιοίκηση:
 - α. Για να αναπτύξει νέες μορφές εγκαταστάσεων και υπηρεσιών ώστε να καταστούν δυνατοί και νέοι τρόποι οργάνωσης της κοινωνικής ζωής όπως συγκροτήματα πολυκατοικιών με κοινούς χώρους αναψυχής, σχολεία που είναι ταυτόχρονα πολιτιστικά κέντρα, γηροκομεία συνδυασμένα με δυνατότητες μερικής απασχόλησης για τούς ηλικιωμένους, παιδικοί σταθμοί συνδυασμένοι με χώρους παιχνιδιού, κουζίνες σε συγκροτήματα πολυκατοικιών που προσφέρουν μαγειρεμένο φαΐ στο σπίτι κ.λ.π.

β. Για νά οργανωθεί ή λειτουργία τής πόλης σύμφωνα μέ τίς ανάγκες τών κατοίκων (σχεδιασμός δρόμων, για τά συλλογικά συγκοινωνιακά μέσα, περιοχών αποκλειστικά για πεζούς κ.λ.π.).

5. Ή προγραμματισμένη αντιμετώπιση τής επέκτασης τής δευτερεύουσας κατοικίας.

Ή πολλαπλασιασμός λυομένων, αθάίρετων καί μικροκατοικιών ιδιαίτερα στίς περιφέρειες τών μεγάλων πόλεων (π.χ. στή Χαλκιδική, στήν Ἀττική) συνεπάγεται τήν καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί τόν ἐγκλωβισμό τών μεγαλουπόλεων ἀπό περιθραγμένες ἐκτάσεις μέ ἀντίστοιχη ἐπιμήκυνση τοῦ ἀναγκαίου χρόνου για τήν ἔξοδο στή φύση. Εἶναι ἀναγκαῖος ὁ καθορισμός τών τοποθεσιῶν για τήν ἀνάπτυξη δευτερευουσῶν κατοικιῶν, ἡ ἐκπόνηση κανόνων δόμησης ὥστε τά σπίτια νά ἐντάσσονται στό περιβάλλον καί νά συμβάλουν στή δημιουργία μιᾶς ὁργανωμένης κοινότητας, ἡ μελέτη τών θεμάτων ὕδρευσης, ἀποχέτευσης, καθαριότητας κ.λ.π.

./..

III. Ο έλεγχος του χώρου

Η αναμόρφωση της νομοθεσίας, ώστε να καταπολεμηθεί η κερδοσκοπία πάνω στη γη και να αποκτήσει η τοπική αυτοδιοίκηση τα μέσα για να διαμορφώσει τη διαμόρφωση του χώρου. Αρχές της νομοθεσίας πρέπει να είναι:

1. Ο φορέας πολεοδομικής ανάπτυξης πρέπει να αποκτήσει τη δυνατότητα να καθορίζει τον τρόπο χρήσης των ακινήτων είτε γενικά σε μια περιοχή είτε και ειδικά (π.χ. επιβολή υποχρέωσης για τη δημιουργία κατοικιών) να επιβάλλει ή να απαγορεύει την ανοικοδόμηση οικόπεδου, να επιβάλλει την καταδάφνηση ή τη διατήρηση οικοδομήματος, να επιβάλλει την συνένωση κοινής εκμετάλλευσης αντί της σημερινής αναρχικής οικόδομησης.
2. Τα βάρη για τη διαμόρφωση του χώρου της πόλης θα φέρουν τόσο οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης όσο και οι ιδιοκτήτες των ακινήτων, που όφελονται από τα μέτρα του φορέα πολεοδομικής ανάπτυξης (π.χ. το κόστος της απαλλοτριώσεως ακινήτου και της μεταμόρφωσής του σε χώρο παιχνιδιού θα επιβαρύνει και τα ακίνητα, των οποίων οι κάτοικοι θα χρησιμοποιούν τον χώρο παιχνιδιού).
3. Ο καθορισμός του χώρου, στον οποίο θα αναπτυχθεί τα επόμενα είκοσι χρόνια ή πόλη (χώρος δόμησης). Η τοπική αυτοδιοίκηση θα έχει το δικαίωμα προαγοράς οποιουδήποτε ακινήτου που βρίσκεται στο χώρο δόμησης, δηλ. θα μπορεί με δήλωσή της οποιαδήποτε στιγμή να αποκτήσει το ακίνητο καταβάλλοντας την αξία του. Η αξία των ακινήτων που βρίσκονται στο χώρο δόμησης θα παγώνει με την υπαγωγή τους στο χώρο δόμησης. Θα αναπροσαρμόζεται το πολύ κάθε πέντε χρόνια.

Η ιδιοκτησία των ακινήτων θα περιέρχεται σε ειδικό φορέα της τοπικής αυτοδιοίκησης, στη διοίκηση του οποίου θα συμμετέχουν εκπρόσωποι της καδής και εκπρόσωποι των συνδικάτων, του Οργανισμού Προστασίας Καταναλωτών και των άλλων κοινωνικών φορέων. Ο φορέας αυτός θα είναι ο μόνος αγοραστής γης από την πλευρά του δημόσιου ή του κοινωνικοποιημένου τομέα, ώστε να μην υπάρξουν φαινόμενα ανταγωνισμού υπηρεσιών ή επιχειρήσεων. Ακίνητο που θα έχει περιέλθει στην ιδιοκτησία του φορέα δεν θα μπορεί πλέον να μεταβιβασθεί κατά κυριότητα σε ιδιώτες. Δυνατή θα είναι μόνο η εκχώρηση της χρήσης για περιορισμένο χρονικό διάστημα.

4. Ἡ ἀποζημίωση πού θά καταβάλεται θά πρέπει νά ὑπολογίζεται σέ τρόπο ὥστε οἱ μικροί ἰδιοκτῆτες νά εἰσπράττουν τήν πραγματική ἀξία τοῦ περιουσιακοῦ στοιχείου πού χάνουν ἀλλά νά μὴν ἀμείβονται ὅσοι κερδοσκοποῦν στή γῆ. Ὁ ὑπολογισμός τῆς ἀποζημίωσης θά γίνεται μέ β' αἰτῆ τῆ φορολογητέα ἀξία τοῦ ἀκινήτου. Ἡ ἀποζημίωση θά χορηγεῖται τόσο σέ χρῆμα ὅσο καί σέ μορφή συνιδιοκτησίας ἐμπραγμάτων δικαιωμάτων καί συμμετοχῆς μέ ἀξιόγραφα στήν ἐκμετάλλευση τῶν ἀκινήτων.
5. Ὅσοι ὀφελοῦνται ἀπό τήν ἀνάπτυξη τῆς πόλης θά πρέπει νά μεταβιβάζουν τμῆμα ἀπό τό κέρδος τους στήν ὁλότητα. Στήν περίπτωση ὑπαγωγῆς περιοχῆς στό σχέδιο πόλης οἱ ἰδιοκτῆτες τῶν ἀκινήτων τῆς περιοχῆς θά καταβάλουν συνεισφορά στήν τοπική αὐτοδιοίκηση ἀνάλογη τῆς δαπάνης πού θά ἀπαιτηθεῖ (κόστος ἀποζημιώσεων καί δημοσίων ἔργων) γιά τή διαμόρφωση τῆς περιοχῆς σέ πολεοδομικό συγκρότημα. Ἡ ὑπεραξία πού ἀποκτοῦν τά ἀκίνητα μέ τήν πολεοδομική ἀνάπτυξη θά φορολογεῖται. Ὁ φόρος ἐπὶ τῆς ὑπεραξίας θά διαμορφωθεῖ σέ τρόπο ὥστε νά μὴν ἐπιβαρύνονται ἀκίνητα πού ἰδιοκατοικοῦνται ἢ χρησιμοποιοῦνται ἀπό τοὺς ἰδιοκτῆτες τους γιά τήν ἀσκηση τοῦ ἐπαγγέλματός τους καί γενικά ἡ μικρή ἰδιοκτησία. Στό φόρο δέν θά ὑπάγεται ἡ συνηθισμένη αὔξηση τῆς ἀξίας λόγω τῆς γενικῆς ἀνόδου τῶν τιμῶν ἀλλά τά ἐκτακτά καί σημαντικά κέρδη.
6. Ὁ σημερινός θέσμός τῆς ἰδιοκτησίας στήν γῆ ὅπως ἔχει διαμορφωθεῖ ἀπό τόν ἀστικό κώδικα πρέπει νά συμπληρωθεῖ μέ νέους νομικῆς θεσμούς, πού νά παρέχουν τή δυνατότητα διαχωρισμοῦ τοῦ δικαιώματος ἰδιοκτησίας καί τοῦ δικαιώματος χρήσης τῆς γῆς, τῆς ἐκχώρησης τοῦ δικαιώματος χρήσης γιά ὀριζήμενα χρονικά διαστήματα (25, 50 ἢ 75 χρόνια), τόν διαχωρισμό τῆς ἰδιοκτησίας στή γῆ ἀπό τήν ἰδιοκτησία στά ὑπερκείμενα ἀκίνητα. Μέ τόν τρόπο αὐτό ἡ τοπική αὐτοδιοίκηση θά ἀποκτήσει τή δυνατότητα νά καθορίζει σέ περιοχές κρίσιμες γιά τήν πολεοδομική ἀνάπτυξη τόν τρόπο τῆς χρήσης τοῦ ἐδάφους, τό ὕψος τοῦ τιμήματος πού θά εἰσπράττει γιά τήν παραχώρηση τῆς χρήσης καί τόν χρόνο πού περιοχὴ θά ἀφιερώνεται σέ ὀρισμένη χρήση.

IV. Οίκιστική πολιτική

Τό άτομο έχει όχι μόνο δικαίωμα σέ κατοικία αλλά σέ κατοικία πού νά ανταποκρίνεται στίς ανάγκες της.

Τήν οίκιστική πολιτική πρέπει νά διέπουν γιά τοῦτο οἱ ἀκόλουθες ἀρχές:

- α) Ἡ κατοικία ἀποτελεῖ κοινωνικό ἀγαθό.
- β) Ταυτόχρονα εἶναι μονάδα στέγασης τῆς οἰκογένειας καί κῦτταρο τοῦ περιβάλλοντος.
- γ) Ἡ οίκιστική πολιτική δέν πρέπει νά βασίζεται στίς ἀρχές τῆς ἀγορᾶς. Στήν ἐλεύθερη ἀγορά ὑπάρχει προσφορά κύρια σέ ἀκριβές κατοικίες. Ἀπαιτεῖται μακρόπνοη πολιτική γιά τήν κάλυψη τῶν στεγαστικών ἀναγκῶν τῶν πλατειῶν στρωμάτων πού στεροῦνται στέγης (ἀστικής καί ἀγροτικής) ἀπό κρατικούς φορεῖς.

Γιά τήν ἐφαρμογή τῶν ἀρχῶν αὐτῶν τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. θά ἐπιδιώξει:

Τή σημαντική αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοικιῶν τόσο στίς πόλεις ὥς καί στά ἀγροτικά κέντρα. Πρέπει νά ἐξασφαλισθεῖ στέγη στίς 75.000 οἰκογένειες πού ὑπάρχουν στή κατηγορία τῶν θεομηλιοπλήκτων, παραπηγματούχων καί προσφύγων καί στά 113.000 νοικοκυριά πού ζοῦν κάτω ἀπό ἀπαράδεκτες κοινοβιακές συνθήκες. Πρέπει νά βελτιωθοῦν οἱ συνθήκες κατοικίας γιά τά 286.000 νοικοκυριά πού ζοῦν κάτω ἀπό δυσμενέστατες συνθήκες πυκνότητας (ἀριθμός ἀτόμων πού ἀντιστοιχεῖ σέ ἕνα δωμάτιο) καί γιά ὅσα ζοῦν κάτω ἀπό ἀνθυγιεινές συνθήκες.

Οἱ κατοικίες τῶν ἐργαζομένων πρέπει νά ανταποκρίνονται σέ κανόνες ποιότητας, πού θά διασφαλίζουν ἀνετη διαβίωση (ἀπομόνωση, καλή ποιότητα ὑλικῶν, ἀριθμός δωματίων ἀνάλογος μέ τά μέλη τῆς οἰκογένειας). Πῆ ἐργατικές κατοικίες δίπλα στούς αὐτοκινητοδρόμους, στά ἐργοστάσια δημιουργοῦν καί καθιερώνουν τίς ταξικές διακρίσεις.

Ἡ οίκιστική πολιτική θά πρέπει νά ὑλοποιεῖται ἀπό εἰδικούς φορεῖς τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης, ὅπου θά συμμετέχουν ἐκπρόσωποι τῶν κοινωνικῶν φορέων κάθε περιοχῆς. Οἱ φορεῖς αὐτοί θά κατασκευάζουν καί θά διαχειρίζονται τά οἰκοδομικά συγκροτήματα. Ταυτόχρονα ὅμως θά ἐπιδιωχθεῖ ἰδιαίτερα στίς ἀγροτικές περιοχές ἡ ἐνίσχυση τῶν οἰκογενειῶν γιά νά φτιάξουν μόνες τους τό σπίτι τους. Ἡ ἐνίσχυση θά πάρει τή μορφή μακροχρονίων δανείων, τή διάθεση ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων, τήν ἐξασφάλιση ὑλικῶν σέ χαμηλό κόστος, τήν ἀναγνώριση φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν. θά ἐνισχυθεῖ ἡ ἀποταμίευση πού σκοπό ἔχει τή χρηματοδότηση τῆς ἰδιοκατοίκησης.

· Η τοπική αυτοδιοίκηση θά πρέπει νά δημιουργήσῃ -στὶς μεγάλες πόλεις σέ κάθε συνοικία - γραφεῖα, πού θά κατατοπίζουν θερεάν ὅσους ἀναζητοῦν κατοικία γιά τήν ὑπάρχουσα προσφορά καί τοὺς ὅρους μίσθωσης.

V. Μισθώσεις

Τό δικαίον τῶν μισθώσεων, πού χαρακτηρίζεται σήμερα ἀπό τήν παράλληλη ὑπαρξή ρυθμίσεων πού βασίζονται σέ διαφορετικές ἀρχές (ἀστικός κώδικας, ἐνοικιοστασιακή ρύθμιση) θά πρέπει νά ἀναμορφωθεῖ σέ ἐνιαία βάση. Ἡ σύμβαση μισθώσεως πρέπει νά παρέχει δικαίωμα μόνιμης κατοικίας μέ ὑποχρέωση περιοδικῆς ἐλεγχόμενης ἀναπροσαρμογῆς τοῦ μισθώματος. Ἡ κατοικία δέν πρέπει νά εἶναι ἀντικείμενο κερδοσκοπίας. Πρέπει ὅμως νά παρέχει ταυτόχρονα σ' ὅποιον ἔχει ἐπενδύσει τίς ἀποταμιεύσεις του ἀπόδοση σύμφωνα μέ τή γενική ἀπόδοση τῆς ἀποταμίευσης. Τμήμα τοῦ μισθώματος θά πρέπει νά ἐπενδύεται περιοδικά γιά τή διατήρηση ἢ καί τή βελτίωση τοῦ οἰκήματος.

VI. Δημόσια καί Ἰδιωτικά Ἔργα

Οἱ μεγάλες τεχνικές ἐταιρεῖες ποῦ δημιουργήθηκαν καί γιγαντώθηκαν στή περίοδο τῆς δικτατορίας μονοπωλοῦν σήμερα δημόσια καί σημαντικά ἰδιωτικά ἔργα, μέ ἄμεση συνέπεια τήν συμπίεση καί τόν ἐξοστρακισμό τῶν μικρομεσαίων κατασκευαστῶν. Ταυτόχρονα τό κύκλωμα τῶν ἐμποροβιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων δομικῶν ὕλικῶν πραγματοποιεῖ ὑπερβολικά κέρδη μέ αὐθαίρετους καθορισμούς τιμῶν. Τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. προτείνει σάν ἄμεσα μέτρα γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων αὐτῶν:

1. Τή δημιουργία ἀπό κάθε περιφέρεια κατασκευαστικῶν ἐπιχειρήσεων, ποῦ θά ἐξοπλισθοῦν μέ τόν ἀπαραίτητο τεχνικό ἐξοπλισμό γιά τήν πραγματοποίηση καί συντήρηση τῶν δημοσίων ἔργων στήν περιφέρεια. Ἡ ἐπιχείρηση θά καταρτίζει κάτω ἀπό τήν ἐποπτεία τῶν περιφερειακῶν ὀργάνων συμβάσεις μέ τοὺς δήμους, τίς κοινότητες, τά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου κ.λ.π. γιά τήν ἐκτέλεση τῶν ἔργων.
2. Τή δημιουργία κοινοπραξιῶν καί συνεταιρισμῶν (προμηθευτικῶν - καταναλωτικῶν - κατασκευαστικῶν) τῶν μικρομεσαίων κατασκευαστῶν καί τεχνικῶν, συμμετοχή ὅλων τῶν σχετικῶν κλάδων (τεχνικῶν, ἐργατοτεχνικῶν κ.λ.π.) γιά τή μελέτη καί κατασκευή τεχνικῶν ἔργων.
3. Τή δημιουργία Τράπεζας Ἔργων, ποῦ θά χρηματοδοτεῖ τοὺς συνεταιρισμούς, τῶς κοινοπραξίες καί τίς μικρομεσαίες κατασκευαστικές ἐπιχειρήσεις, μελετητικά γραφεῖα κ.λ.π.
4. Τόν αὐστηρό ἐλεγχο τῆς ποιότητας καί τῶν τιμῶν τῶν ὕλικῶν καί τήν προτυποποίηση τῶν ὕλικῶν κατασκευῆς.

VII. Προστασία του Περιβάλλοντος

Ἡ κρίση τοῦ περιβάλλοντος στή χώρα μας ἀποτελεῖ ἀναπόφευκτη συνέπεια τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος παραγωγῆς. Οἱ ἰδιῶτες ἐπιχειρηματίες ἐπιδιώκοντας νά μεγιστοποιήσουν τά κέρδη τους σπαταλοῦν τό φυσικό πλοῦτο καί καταστρέφουν τή φύση. Ἡ κρίση ἐπιτείνεται ἀπό τήν ἔλλειψη ὁποιασδήποτε κρατικῆς πολιτικῆς, τήν ἔλλειψη ἐνημέρωσης τοῦ κοινοῦ, τήν ἀδυναμία παρέμβασης τῶν πολιτῶν, τό γεγονός ὅτι ἀσχολοῦνται μέ τό περιβάλλον 12 κρατικοί καί 12 ἰδιωτικοί φορεῖς χωρίς κανένα συντονισμό.

Γιά νά περιφρουρηθεῖ ἡ οἰκολογική ἰσορροπία καί νά συμβάλει τό περιβάλλον σέ μιᾶ καλύτερη ζωή καί ὄχι στήν καταπίεση τοῦ ἀτόμου τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. θά εἰσηγηθεῖ:

1. Ὁ κεντρικός φορέας χωροταξίας νά εἶναι καί φορέας προστασίας περιβάλλοντος καί ποιότητας ζωῆς μέ ἐπιτελική ἀρμοδιότητα γιά: γενικό σχεδιασμό καί προγραμματισμό τῶν μέτρων προστασίας σ' ὁλόκληρο τόν ἐλληνικό χῶρο, τήν ἐκπόνηση προγραμμάτων δράσης σέ εἰδικούς τομεῖς (θάλασσα, ἀέρας, θόρυβος κ.λ.π.), τήν μελέτη προβλημάτων, πού παρουσιάζονται σέ ἐθνική κλίμακα ἰδιαίτερα τόν καθορισμό ὁρίων γιά τήν ἐπιβάρυνση τοῦ περιβάλλοντος (π.χ. μέχρι ποῖό βαθμό ἐπιτρέπεται νά μολυνθεῖ ἡ θάλασσα), τήν καθιέρωση προτύπων.
Ὁ φορέας θά ἀναλάβει ἐπίσης τήν προστασία τῶν φυσικῶν πόρων, τόν προγραμματισμό τῆς ὀρθολογιστικῆς χρήσης καί ἐκμετάλλευσής τους θά προβαίνει σέ ἀναλύσεις γιά τήν διαπίστωση τοῦ κόστους καί τοῦ κοινωνικοῦ ὀφέλους τοῦ παράγοντα "προστασία περιβάλλοντος" σέ συγκεκριμένα ἔργα.
2. Οἱ περιφερειακοί φορεῖς χωροταξίας θά ὑλοποιοῦν τίς γενικές κατευθύνσεις, θά ἐκπονοῦν τά κατά τόπους προγράμματα, θά ὑποβοηθοῦν τήν τοπική αὐτοδιοίκηση στήν πραγμάτωση τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντός της.
3. Τή συνεχή ἐνημέρωση τοῦ κοινοῦ γιά τήν κατάσταση τοῦ ἐλληνικοῦ περιβάλλοντος, τή σχεδιαζόμενη πολιτική καί τά μέτρα προστασίας πού θά ληφθοῦν.
4. Τήν εἰσαγωγή καταλλήλων προγραμμάτων ἐκπαίδευσης καί ἐρευνας μέ σκοπό τήν ἀνάπτυξη τῆς συνείδησης τοῦ κοινοῦ μέ τά προβλήματα προστασίας τοῦ περιβάλλοντος, τή δημιουργία καταλλήλων τεχνικῶν, τήν ἀνάπτυξη τεχνολογίας μέσα στίς δυνατότητες τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας γιά τήν πρόληψη καί ἀντιμετώπιση τῆς ρύπανσης.

5. Τήν αναμόρφωση τής νομοθεσίας με σκοπό τή σύνταξη κώδικα προστασίας περιβάλλοντος πού θά καθιερώνει σάν αρχές ότι:
- α) Τό κόστος πρόληψης ρύπανσης ή αποκατάστασης τής ζημιάς πού προκλήθηκε βαρύνει τόν ρυπαίνοντα.
 - β) Τό κράτος έχει υποχρέωση άρα καί ο πολίτης δικαίωμα νά απαιτήσει μέ προσφυγή στά δικαστήρια τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος. Τό δικαίωμα θά έχουν καί σύλλογοι, σωματεία καί άλλοι κοινωνικοί φορείς.
 - γ) Κάθεέπιχείρηση εἶναι υποχρεωμένη νά παίρνει τά σύμφωνα μέ τήν ὑπάρχουσα στάθμη τής τεχνικῆς ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος.
 - δ) Κάθε ἐπιχείρηση πού θά εἰσαγάγει ἕνα νέο προϊόν ἢ ἐφαρμόζει νέα τεχνολογία εἶναι υποχρεωμένη νά μελετᾷ τό κοινωνικό κόστος καί νά μήν ἀναπτύσσει τή νέα δραστηριότητά της, ἐφ' ὅσον τό κοινωνικό κόστος εἶναι μεγαλύτερο ἀπό τό κοινωνικό ὄφελος.
6. Τή λήψη ἀπό τά ἀρμόδια κρατικά ὅργανα (ὅργανα προγραμματισμοῦ, ὅργανα χωροταξίας, τοπική αὐτοδιοίκηση), τή λήψη συγκεκριμένων μέτρων μέ στόχο:
- α) Τήν προστασία τοῦ ἐλληνικοῦ τοπίου, τή δημιουργία "περιοχῶν προστασίας τῆς φύσης" ὅπου θά ἀπαγορεύεται ἡ μεταβολή τῆς φύσης, τήν επέκταση τῶν ἐθνικῶν δρυμῶν, τήν προστασία τῶν δασῶν καί τήν ἀναδάσωση, τήν προστασία καί ἀνάπτυξη τοῦ ἀλιευτικοῦ πλούτου καί τῆς πανίδος.
 - β) Τήν "κοινωνικοποίηση" τῆς παραλίας, ὥστε νά εἶναι εὐκόλα προσιτή σέ ὅλους χωρίς ἰδιαίτερη δαπάνη, τήν ἀποφυγή τῆς δημιουργίας οἰκοδομικῶν μεγεθῶν στίς παράκτιες περιοχές, τήν κατασκευή ἐγκαταστάσεων καθαρισμοῦ ἀποβλήτων σέ κάθε δήμο ἢ κοινότητα γιά νά χύνωνται ὅπως σήμερα ὅλα τά ἀπόβλητα στή θάλασσα, τήν ἀπαγόρευση καθαρισμοῦ τῶν πετρελαιοφύδων στήν ἐλληνική θάλασσα.
 - γ) Τήν δημιουργία καί επέκταση ζωνῶν πρασίνου γύρω ἀπό τίς πόλεις, τή δημιουργία ζωνῶν γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ τουρισμοῦ καί τήν ἐγκατάσταση δευτερευουσῶν κατοικιῶν.
 - δ) Τόν υποχρεωτικό ἐφοδιασμό τῶν ἐπιχειρήσεων μέ κατάλληλη τεχνολογία ἀντιμόλυνσης (π.χ. σύστημα ἀνακυκλούμενου νεροῦ, δεξαμενές ὑποδοχῆς καί ἐπεξεργασίας λυμάτων καί ἀποβλήτων, συλλογή κάπνας,

6. δ) Ελάττωση θορύβου).

ε) Τόν αυστηρό έλεγχο τής χρήσης τών έντομοκτόων καί χημικών λιπασμάτων.

στ) Τήν καταπολέμηση τοῦ θορύβου.

ζ) Τήν εξαφάνιση τών άπρρριμάτων. Προϊόντα ή άπορρίματα που δέ θά μπορούν νά καταστραφοῦν ή καταστρέφονται μέ δυσμενεῖς έπιπτώσεις γιά τό περιβάλλον (π.χ. τοξικές άναθυμιάσεις), θά άπαγορεύονται ή έπιβαρύνονται μέ δίδικά τέλη γιά τήν κάλυψη τών έξόδων προστασίας τοῦ περιβάλλοντος.

Κεφάλαιο Δ'

Μέτρα για μία νέα δημοκρατική παιδεία

Ἡ παιδεία στό άστικό σύστημα προγραμματίζεται καί λειτουργεῖ γιά τή μεταβίβαση τῆς ιδεολογίας τῆς άρχουσας τάξης, τήν άναπαραγωγή τῶν διακρίσεων καί κανόνων συμπεριφορᾶς τοῦ καπιταλισμοῦ, τήν δημιουργία τῶν ἐπιστημόνων καί τεχνικῶν γιά τήν άποδοτικώτερη στελέχωση τῶν μηχανισμῶν κέρδους καί ἐκμετάλλευσης, τόν έλεγχο τῆς ἐπιστημονικῆς καί τεχνολογικῆς ἐξέλιξης. Ἡ παιδεία παρά τόν ἐπιφανειακά οὔδέτερο χαρακτήρα τῆς διαπλάθει πρότυπο ἀνθρώπου πού ἀνταποκρίνεται καί συμβάλλει στή λειτουργία τοῦ συστήματος.

Ι Στόχοι τῆς παιδείας, Προϋπόθεση γιά τό μετασχηματισμό τῆς κοινωνίας εἶναι ὁ ἀναπροσανατολισμός τῶν στόχων τῆς παιδείας μέ ἀντικειμενικό σκοπό:

- α) τήν ἀνάπτυξη καί ολοκλήρωση τῆς προσωπικότητας τοῦ ἀτόμου ἀνεξάρτητα ἀπό φύλο, καταγωγή, προέλευση.
- β) τήν μάθηση τῆς δημοκρατικῆς διαδικασίας, δηλαδή τῆς συζήτησης, τῆς κριτικῆς, τῆς συλλογικῆς προσπάθειας γιά τήν ἐπίτευξη κοινά ἐπεξεργασμένων στόχων.
- γ) τή μόρφωση, τό πλάτεμα τῆς γνώσης γιά νά δημιουργηθοῦν ἐλεύθεροι καί καλλιεργημένοι πολίτες πού μποροῦν νά ἐνταχθοῦν ἐνεργά σέ κάθε τομέα τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας.
- δ) τό ξεπέρασμα τῶν διακρίσεων πού προκύπτουν ἀπό διαφορές στήν κοινωνική προέλευση, στήν τοπική καταγωγή, στά οἰκονομικά μέσα κ.λ.π.

Ἡ ἐπίτευξη τῶν παραπάνω στόχων προϋποθέτει ἐκπαιδευτική πολιτική, τῆς ὁποίας οἱ κύριοι ἄξονες θά εἶναι:

Ἄξονες τῆς ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς

- 1. Ἡ παροχή σέ κάθε πολίτη τῶν ἀπαραίτητων γνώσεων γιά νά μπορεῖ νά συμβάλει στή δημοκρατική λειτουργία τῶν πολιτικῶν καί οἰκονομικῶν θεσμῶν. Ἔτσι μόνο θά γίνει δυνατή ἡ αὐτοδιαχείριση, θά ὑπάρξουν σ' ὅλη τή χώρα ἄριμοι καί ὑπεύθυνοι πολίτες, πού θά μποροῦν νά συμβάλουν ἀποφασιστικά στή διαδικασία τοῦ προγραμματισμοῦ καί τῆς αὐτοδιοίκησης, θά ἀποφευχθεῖ νά περιέλθει ἡ καθοδήγηση τῆς κοινωνικῆς ἐξέλιξης στά χέρια μιᾶς τεχνοκρατικῆς μειονότητας.
- 2. Ἡ μαζική ἐπαγγελματική ἐκπαίδευση τῶν ἐργαζομένων ὥστε νά εἶναι δυνατή ἡ ἐνταξή τους σέ ὁποιαδήποτε βαθμίδα τῆς παραγωγικῆς διαδι-

2. κασίας.

"Ετσι μόνο θά καταπολεμηθεί αποτελεσματικά η διάκριση ανάμεσα σε πνευματική και χειρωνακτική εργασία και θά καταστεί δυνατή η ανάπτυξη παραγωγικής δραστηριότητας σε έκτεταμένη κλίμακα και έξω από τα κέντρα βιομηχανικής συγκέντρωσης.

3. "Η διαμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος σε τρόπο ώστε να καθιστά δυνατή τη συνεχή επιμόρφωση. Σήμερα η έξοδος από το σχολείο σημαίνει και το τέλος της περιόδου εκμάθησης και καθορίζει ανάλογα με τη βαθμίδα που πραγματοποιείται συνήθως για όλη την επόμενη ζωή τις δυνατότητες και προοπτικές του ατόμου. Το άτομο και για να ξεπεραστούν οι σημερινές ανισότητες πρέπει να μπορεί να πλαταίνει συνεχώς τις γνώσεις του, να τελειοποιεί όποτεδήποτε τις ικανότητές του ώστε να διατηρεί την ελευθερία επιλογής του τρόπου ζωής του.
4. "Η άρση των ανισοτήτων και διακρίσεων. Σήμερα στο τόπο μας πληθώρα από εμπόδια παρεμποδίζει τα παιδιά των εργαζομένων να αποκτήσουν την ίδια μόρφωση με τα παιδιά των οικονομικά προνομιούχων. Στις αγροτικές περιοχές υπάρχουν λιγοστά σχολεία, στην ύπαιθρο τα σχολεία δεν έχουν ούτε αρκετά ούτε κατάλληλο εκπαιδευτικό προσωπικό, στα δημόσια σχολεία οι τάξεις είναι υπερπλήρεις. "Η πολιτεία πρέπει να φροντίσει ώστε το εκπαιδευτικό σύστημα να παρέχει ίσες δυνατότητες σε όλους άρα να χρηματοδοτήσει κατά προτεραιότητα την ανάπτυξη του σχολικού συστήματος στην ύπαιθρο και στις έργατικές συνοικίες. "Επειδή η προσωπικότητα του ατόμου διαπλάθεται αποφασιστικά στα πρώτα χρόνια της παιδικής του ηλικίας και επηρεάζεται από το οικογενειακό του περιβάλλον πρέπει η πολιτεία επίσης με νηπιαγωγεία και παιδικούς σταθμούς να παράσχει στα παιδιά των εργαζομένων τα εφόδια, τα όποια δεν μπορεί να τους δώσει το περιβάλλον τους.
5. "Η παροχή δωρεάν παιδείας σε όλες τις βαθμίδες. "Η πολιτεία θα παρέχει τις σπουδές, τα βιβλία, τα όργανα για τα εργαστήρια και τον άθλητισμό, τη μεταφορά στο σχολείο χωρίς αντάλλαγμα. Στην ύπαιθρο θα παρέχεται στους μαθητές ένα γεύμα στο σχολείο όταν τουτο είναι αναγκαίο λόγω των συνθηκών δουλειάς των γονιών. Μαθητές και φοιτητές που δεν θά μπορούσαν να υποστηριχθούν οικονομικά από τους γονείς τους, θά παίρνουν κρατικές υποτροφίες.
6. "Η ιδιωτική εκπαίδευση κοινωνικοποιείται καίτό διδαχτικό προσωπικό της μετατάσσεται στη δημόσια ανάλογα με τα προσόντα του και χωρίς

6. διακρίσεις από τό υπόλοιπο διδαχτικό προσωπικό τής χώρας.

7. *Η αναμόρφωση τής διοίκησης τής παιδείας, ώστε νά συμμετέχουν σ'αυτή οί εκπρόσωποι τοῦ διδαχτικοῦ προσωπικοῦ, τῶν ἐνδιαφερομένων (γονεῖς ἢ σπουδαστές στά ἀνώτατα ἐκπαιδευτικά ἱδρύματα) καί κοινωνικῶν φορέων καί νά ὁργανωθεῖ σύμφωνα μέ τό σύστημα πολιτικῆς αὐτοδιαχείρισης πού ἰσχύει γιά ὅλη τή πολιτεία (περιφέρειες, νομοί, τοπική αὐτοδιοίκηση).

*Η δημιουργία ἐνός κεντρικοῦ φορέα, πού θά ἐκπονήσει ἕνα ἐκπαιδευτικό πρόγραμμα γιά ὁλόκληρη τή χώρα τό Συμβούλιο Παιδείας. *Ἀρμοδιότητά του θά εἶναι:

α) *Η ἐκπόνηση τής ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς καί τῶν γενικῶν κατευθύνσεων γιά τήν ὁλοκλήρωσή της σύμφωνα μέ τούς στόχους πού θά καθορίζει τό γενικό πρόγραμμα γιά τή χώρα.

β) *Η παρακολούθηση τής ἐφαρμογῆς τής ἐκπαιδευτικῆς πολιτικῆς ἀπό τά περιφερειακά ὅργανα καί τήν τοπική αὐτοδιοίκηση.

γ) *Ο καθορισμός τοῦ περιεχομένου τῶν σπουδῶν.

δ) *Η ρύθμιση τῶν πλαισίων, μέσα στά ὁποῖα τά περιφερειακά καί τά τοπικά ὅργανα θά ὁρῶν αὐτόνομα.

*Η δημιουργία στό ἐπίπεδο κάθε ἐκπαιδευτικοῦ ἱδρύματος ἐπιτροπῆς γιά τή διοίκησή του στήν ὁποία θά συμμετέχουν τό διδαχτικό προσωπικό, οἱ γονεῖς, οἱ μεγάλοι μαθητές καί οἱ σπουδαστές, ἡ τοπική αὐτοδιοίκηση.

8. *Η παιδεία προσδίδει σήμερα στούς μαθητές σχεδόν ἀποκλειστικά γνώσεις. Δέν ἀναπτύσσει τή δημιουργικότητά τους. Τά καλλιτεχνικά χαρίσματα τῶν παιδιῶν μένουν ἀκαλλιέργητα. Τό σχολεῖο παράγει ἄτομα, πού διακρίνει ἡ ὁμοιομορφία, ἡ δυνατότητα ἀπόδοσης μέσα σέ τυποποιημένα πλαίσια χωρίς πρωτοβουλία καί φαντασία. Τό σχολικό σύστημα χρειάζεται ριζική μεταμόρφωση γιά νά ἀπελευθερώσει ἀντί νά καταπιέζει τίς δημιουργικές ἱκανότητες. Οἱ τέχνες, οἱ τεχνικεῖς δραστηριότητες, ἡ μουσική, ὁ ἀθλητισμός πρέπει νά παίζουν στή μόρφωση τόν ἴδιο σημαντικό ρόλο μέ τήν ἐκμάθηση ἀφηρημένων γνώσεων. Τό σχολεῖο πρέπει νά προάγει κάθε μορφῆς δραστηριότητα, νά ἀναπτύσσει ὅλες τίς ἱκανότητες τοῦ ἀτόμου -ἀπό τήν ἐπιδεξιότητα στά χέρια μέχρι τήν καλλιτεχνική εὐαισθησία. Ἔτσι μόνο θά γίνει ἡ ἐκπαίδευση, ἀπό βαρετή ὑποχρέωση διασκέδαση. θά δημιουργηθοῦν ἄνθρωποι πολὺπλευροι, πρωτότυποι, δημιουργικοί,

8. Ὁ συσχετισμός τῶν γνώσεων, πού παρέχει σήμερα τό σχολεῖο, μέ τήν καθημερινή ζωή παραμένει στούς μαθητές σκοτεινός. Οἱ περρασότεροι ὅταν βγαίνουν ἀπό τό σχολεῖο, δέν ἔχουν ἀποκτήσει καμμιά ἐποφή μέ τήν παραγωγική διαδικασία, δέν ξέρουν ποιὰ πρόβλήματα θά ἀντιμετωπίσουν. Ἡ ἐκπαίδευση εἶναι ἐσωστρεφής. Πρέπει νά τήν ἀνοίξουμε. Πρέπει νά ἀντικατοπτρίζει τούς προβληματισμούς τοῦ κόσμου ἔξω ἀπό τό σχολεῖο γιά νά δώσει στό μαθητή τά ἀναγκαῖα ἐφόδια γιά τή ζωή του. Οἱ μαθητές πρέπει νά ἐπισκεπτόνται καί νά ζήσουν στούς χώρους δουλειᾶς (ἐργοστάσιο, χωριό), νά ἔχουν γνωρίσει ἀπό κοντά τόν τρόπο ὀργάνωσης καί λειτουργίας τῆς κοινωνίας. Νά ἔχουν δεῖ δικαστήρια, νοσοκομεῖα, δημόσιες ὑπηρεσίες, νά ἔχουν ἐπισκεφτεῖ καί ἀντιληφτεῖ πώς δουλεύει τό συνδικάτο, ὁ συνεταιρισμός, ἡ ἐργοστασιακή ἐπιτροπή, ἡ τοπική αὐτοδιοίκηση. Νά ἔχουν ταξιδέψει στά τόπο μας γιά νά γνωρίσουν τή φύση, τοὺς ἀνθρώπους, τά προβλήματά του. Ἡ ἐκπαίδευση πρέπει νά πραγματοποιεῖται σέ πολύ μεγαλύτερο βαθμό ἀπό σήμερα ἔξω ἀπό τά σχολικά κτίρια.

Ἡ σημερινή παιδεία ἀνατρέφει τά παιδιά στήν παθητική ἀποδοχή τῶν προτύπων καί τῆς ἰδεολογίας τοῦ καπιταλιστικοῦ συστήματος. Ὁ ὑπεύθυνος πολίτης, πρέπει νά ἔχει τήν ἱκανότητα νά ἀναλύει τά φαινόμενα, νά διαπιστώνει αἰτίες, νά στέκεται κριτικά ἀπέναντι σέ κάθε ἐξέλιξη γιά νά μπορεῖ νά συμβάλει συνειδητά στή λήψη τῶν ἀποφάσεων. Ἡ παιδεία πρέπει νά ἀναπτύξει τό κριτικό πνεῦμα, νά μάθει τά παιδιά νά ἀναλύουν καί νά κρίνουν, ἰδιαίτερα τήν πληροφόρηση πού προέρχεται ἀπό τά μαζικά μέσα ἐνημέρωσης.

9. Τό σχολεῖο πρέπει νά διαπαιδαγωγεῖ πᾶν παιδί καί στά σεξουαλικά προβλήματα γιά νά μὴν ἀντιμετωπίζουν ἀπαράσκευα θέματα πού καθορίζουν ἀποφασιστικά τήν προσωπικότητά τους.

Τό σύστημα τῆς μισθωτοσύνης (ἀγόρια καί κορίτσια στό ἴδιο ἴδρυμα) θά γενικευθεῖ.

Τό νέο περιεχόμενο τῆς παιδείας πρέπει νά συνοδεύεται καί ἀπό μιὰ παιδαγωγική. Τό σχολεῖο δέν πρέπει νά ἐδίζει τό παιδί σέ ἱεραρχίους, σέ αὐταρχική διοίκηση, σέ ἀκριτη πειθαρχία. Δέν πρέπει νά καλλιεργηθεῖ, ὅπως σήμερα, τόν ἀτομικισμό του. Πρέπει ἡ διδασκαλία νά πραγματοποιεῖται μέσα ἀπό διάλογο, σέ ὁμάδες δουλειᾶς, νά προάγει τή συλλογικότητα καί τή συντροφικότητα, νά συνηθίζει τά παιδιά πτὴν ἐναλλαγή ὑπευθυνότητων. Οἱ μαθητές τῶν μεγάλων τάξεων θά πρέπει νά συμμετέχουν στή διοίκηση τῶν σχολείων.

10. Μέσα στήπροσωπική πού προκύπτουν από τά παραπάνω σημεία είναι αναγκαία ή ριζική αναμόρφωση του θεσμού των εξέτάσεων. Οί εξέτασεις, δέν μπορούν νά αποτελούν κριτήριο απόδοσης καί ποιότητας γιατί ή άποτυχία σ'αυτές σημαίνει άποτυχία του δάσκαλου καί του συστήματος, πού δέν προετοίμασε τό παιδί κατάλληλα.
- Οί εισαγωγικές εξετάσεις στά 'Ανώτατα 'Εκπαιδευτικά 'Ιδρύματα στο προτεινόμενο σύστημα δέν έχουν θέση. 'Η είσοδος στά πανεπιστήμια μετά τήν αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος πρέπει νά είναι έλεύθερη. 'Η άποσυμφόρηση τής πανεπιστημιακής εκπαίδευσης θά άπιτευχθεϊ μέ τή μεταρρύθμιση τής μέσης εκπαίδευσης, πού θά εξασφαλίσει τόσο τή σύνδεση του σχολείου μέ τό επάγγελμα καί θά δώσει στο άπολυτήριο του γυμνασίου ούσιαστική αξία, όσο καί μέ τή δημιουργία διασύνδεσης ανάμεσα σέ όλες τίς βαθμίδες τής παιδείας, ώστε νά είναι όποτεδήποτε δυνατή ή συνέχιση τής εκπαίδευσης καί ή επιμόρφωση. Μέχρι τήν εφαρμογή του νέου συστήματος ή είσοδος στα πανεπιστήμια θά πραγματοποιείται όχι μετά από εξέτασεις μις φοράς αλλά μέ σφιστή έντίμηση τής άπόδοσης στο σχολείο μέ βάση σύστημα βαθμών, πού νά μειώνει κατά τό δυνατό τίς συνέπειες των σημερινών διακρίσεων (άνάμεσα σέ γεωγραφικά διαμερίσματα, σέ τύπους σχολείων, σέ κοινωνική προέλευση κ.λ.π.).
11. Τό εκπαιδευτικό σύστημα δημιουργεί σήμερα εξειδικευμένους κύκλους εκπαίδευσης στους όποιους έντάσσονται από νωρίς τά παιδιά των εργαζομένων (επαγγελματικές σχολές, διάφορες από τά γυμνάσια καί τά λύκεια). 'Η εξειδίκευση παρουσιάζεται σάν προτέρημα, ικανό νά εξασφαλίσει άμεσα εργασία. Τά κάθε μορφής εξειδικευμένα ιδρύματα δημιουργούν διακρίσεις καί αποτελούν δρόμους χωρίς διεξοδο προς τίς ανώτερες βαθμίδες παιδείας. Τά διάφορα στεγανά πού υπάρχουν στη μέση παιδεία, ό διαχωρισμός σέ "εύγενή" καί τεχνικά ιδρύματα πρέπει νά καταργηθούν. Πρέπει βαθμιαία νά παρέχεται στο ίδιο σχολείο καί ή γενική μόρφωση καί ή τεχνική παιδεία. Πρέπει οί ανώτερες καί ανώτατες σχολές νά είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους καί νά είναι δυνατή ή μεταγραφή από τή μία στην άλλη. Τό σύστημα αυτό θά επιτρέψει στο κάθε άτομο νά προσανατολίζεται βαθμιαία ανάλογα μέ τίς δυνατότητές του στο επάγγελμα πού επιθυμεί καί όχι νά υποχρεώνεται στην έφηβική κι'όλας ηλικία σέ άμετάκλητες αποφάσεις.
12. Τό σχολικό σύστημα πρέπει επομένως νά αποτελεί κατά κυριολεξία σύστημα εκπαίδευσης. Τά νηπιαγωγεία, τά δημοτικά, οί μέσες σχολές, οί σχολές των συνδικάτων καί συνεταιρισμών για επαγγελματική επι-

12. μόρφωση, τὰ κέντρα νεότητας, οἱ ἀνώτερες καὶ ἀνώτατες σχολές πρέπει νά συνδέωνται μεταξύ τους σέ τρόπο ὥστε κάθε κάτοικος τῆς περιφέρειας ἀπό ὁποιαδήποτε περιοχὴ καὶ κοινωνικὴ προέλευση νά ἔχει τὴ δυνατότητα νά περάσει ὅλες τὶς βαθμίδες τῆς ἐκπαίδευσης.
13. Τό σχολεῖο εἶναι σήμερα εἰδικὸς χώρος γιὰ τὴν ἐκπαίδευση τῶν παιδιῶν χωρὶς θύνδεση με' τὸ κοινωνικὸ περιβάλλον. Μόλις τελειώσουν τὰ μαθήματα κλείνει. Τό σχολεῖο πρέπει νά γίνεи κύτταρο πολιτιστικῆς δράσης, νά ἀνοίξει πρὸς τὸν ἔξω κόσμον, νά ἀποτελεῖ στὴ συνοικία κέντρο γιὰ συζητήσεις, διαλέξεις, ἐκδόσεις, τόπον ὅπου οἱ πολιτιστικοὶ σύλλογοι, τὰ συνδικάτα καὶ οἱ συνεταιρισμοὶ μετὰ τὸ χρόνο διδασκαλίας θά μπορούν νά παρουσιάζουν τίς θέσεις τους καὶ νά συναντιῶνται μὲ τὸν πληθυσμό.
14. Ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀλλαγὴ παιδείας προϋποθέτει ἐκπαιδευτικούς ἱκανοὺς καὶ ἀφοσιωμένους στὴν ἀποστολὴ τους. Σήμερα οἱ ἐκπαιδευτικοὶ χωρίζονται σέ δύο κατηγορίες δασκάλους καὶ καθηγητές, στοὺς ὁποίους παρέχεται διαφορετικὴ ἐκπαίδευση.

Μελλοντικὰ θά ὑπάρξει ἕνα μόνον σῶμα ἐκπαιδευτικῶν. Θά ἐκπαιδεύονται ὅλοι σέ πανεπιστημιακὰ ἱδρύματα. Θά ἔχουν τὴ δυνατότητα συνεχοῦς ἐπιμόρφωσης. Ἡ ἐκπαίδευσή τους πρέπει νά τοὺς ἐξασφαλίζει τὴ δυνατότητα νά ἀντιληφθοῦν τὰ προβλήματα τοῦ χώρου ὅπου θά δράσουν, νά τοὺς παρέχει ἐπομένως γνώσεις καὶ στὴν ψυχολογία τοῦ παιδιοῦ, τὴν παιδαγωγικὴ, τὴν ὑγεινὴ καὶ τὶς κοινωνικὲς ἐπιστῆμες.
15. Ἡ κυβέρνησις τῆς δεξιᾶς καθέρωσε τὴν κοινὴ δημοτικὴ σὰ γλῶσσα τοῦ σχολείου. Ἡ μεταρρύθμιση τοῦτη δέν ἀρκεῖ ὥστε ἡ χρῆσις τῆς γραπτῆς γλώσσας νά γίνεи κτῆμα ὅλων. Εἶναι ἀπαραίτητὴ ἡ εἰσαγωγὴ μονοτονικοῦ συστήματος καὶ ἡ ἀπλοδότευση τῆς ὀρθογραφίας.

III. Ἡ δομή τοῦ σχολείου

1. Τό σχολικό σύστημα θά ἔχει τήν ἀκόλουθη διάρθρωση:

α) Τό νηπιαγωγεῖο. Στό νηπιαγωγεῖο ἐγγράφονται τά παιδιά σέ ἡλικία τεσσάρων ἐτῶν. Ἡ ἐγγραφή τοῦ παιδιοῦ εἶναι ὑποχρεωτική. Τό νηπιαγωγεῖο δέν ἔχει σκοπό νά προετοιμάσει τό παιδί στίς βασικές γνώσεις γραφῆς καί ἀνάγνωσης, ἀλλά νά ἀναπτύξει τίς ἱκανότητες καί τά ἐνδιαφέροντα τοῦ παιδιοῦ γιά νά διευκολύνει τήν ἐνταξή τους στή κοινωνία καί τό σχολεῖο. Ἐπιδιώκει μεταξύ ἄλλων τόν πλουτισμό τοῦ λεξικολογίου, βοηθᾷ τό παιδί νά μάθει τή χρήση ὅσο τό δυνατόν ἑκπερισσότερων τρόπων ἐκφρασης (ζωγραφική, μουσική, χειροτεχνία), τοῦ ὑποδεικνύει τή χρησιμότητα κανόνων κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς.

Τό παιδί πρίν ἀπό τό νηπιαγωγεῖο ἐπισκέπτεται τό παιδικό σταθμό. Ὁ παιδικός σταθμός δέν ἔχει σα ἄσκοπό μόνο τή φύλαξη τοῦ παιδιοῦ. Εἶναι τόπος παιδεύσεως.

Θά ἐπιδιωχθεῖ βρεφικοί καί παιδικοί σταθμοί, νηπιαγωγεῖα καί ὅλες οἱ ὑπηρεσίες ποῦ ἔχουν σχέση μέ τή μητρότητα καί τό παιδί σέ νηπιακή ἡλικία θνά ἐνταχθοῦν σ' ἓνα ἐνιαῖο πλαίσιο. τό Παιδικό Κέντρο. Τό Παιδικό Κέντρο θά ἔχει σά σκοπό νά παρακολουθεῖ τά παιδιά ὁρισμένης συνοικίας ἀπό ἱατρική, ψυχολογική, παιδαγωγική ἀποψη σέ συνεργασία μέ τούς γονεῖς καί νά παρέχει στούς γονεῖς τίς ἀναγκαῖες συμβοῦλές. Στό Παιδικό Κέντρο ἐργάζονται πέρα ἀπό τούς νηπιαγωγούς καί βρεφοκόμους καί γιανοροί, ψυχολόγοι καί κοινωνικοί λειτουργοί.

β) Τό βασικό σχολεῖο ἀποτελεῖ συνένωση τοῦ δημοτικοῦ καί τοῦ γυμνάσιου. Στό βασικό σχολεῖο ἐγγράφονται τά παιδιά σέ ἡλικία ἔξη ἐτῶν. Ἡ φοίτηση εἶναι ὑποχρεωτική καί διαρκεῖ ἐννιά χρόνια (ἀργότερα θά ἐπεκταθεῖ μέχρι καί τά 18 χρόνια). Στόχος του εἶναι ἡ ἀνάπτυξη τῆς προσωπικότητος τοῦ παιδιοῦ (τῶν αλλιτεχνικῶν καί δημιουργικῶν του δυνατοτήτων, τῆς ἱκανότητάς του γιά συλλογική δουλειά καί ἐπαφή μέ τούς ἄλλους ἀνθρώπους), ἡ ἐκμάθηση τῶν μέσων ἐκφρασης (γλώσσα, μαθηματικά), ἡ γνώση τοῦ περιβάλλοντος, κόσμου καί τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἡ γνώση καί ἐφαρμογή ἐπιστημονικῶν μεθόδων.

γ) Τό ἐπαγγελματικό σχολεῖο. Ἀποτελεῖ τή νέα μορφή τοῦ λύκειου καί τῆς μέσης τεχνικῆς σχολῆς. Στό ἐπαγγελματικό σχολεῖο ἐγγρά-

1. γ) φονται τά παιδιά πού άποφοίτησαν από τό βασικό σχολείο. Ή φοίτηση διαρκεί τρία χρόνια. Σκοπός του είναι άνά προετοιμάσει τούς νέους γιά τή συμμετοχή τουςστήν άπαραγωγική διαδικασία συνδέοντας τήν γενική μόρφωση μέ τήν επαγγελματική γνώση. Χωρίζεται σέ δύο κλάδους, έναν πού παρέχει γενικές επαγγελματικές κατευθύνσεις καί έναν πού προετοιμάζει γιά είδικά τεχνικά επαγγέλματα. Μιά πού κάθε επαγγελματική εκπαίδευση προϋποθέτει γερές γενικές γνώσεις τό πρόγραμμα σπουδών καί στούς δύο κλάδους θά παρέχει τήν ίδια γενική εκπαίδευση. Πρόσθετα ύποχρεωτικά καί προαιρετικά μαθήματα, θά εξασφαλίζουν τήν άναγκαία επαγγελματική κατάρτιση.
2. Ή προτεινόμενη άλλαγή στή δομή του σχολείου πρέπει νά συνδυασθεϊ μέ πέτρα της πολιτείας γιά τήν άποδοτική λειτουργία του σχολικού συστήματος. θά πρέπει:
 - α) Νά χτισθοϋν νηπιαγωγεία καί σχολεία μέ έπαρκείς αίθουσες διδασκαλίας, χώρους άθλητισμού καί ψυχαγωγίας, εργαστήρια, βιβλιοθήκες καί καντίνες.
 - β) Ό άριθμός των μαθητών κατά τάξη νά μήν ξεπερνά στο νηπιαγωγείο τοής 25 καί στις δύο επόμενες βαθμίδες τούς 30. Νά καταργηθοϋν τά μυστάξια ή διτάξια σχολεία στήν ύπαιθρο.
 - γ) Νά συνταχθοϋν συγχρονισμένα αναλυτικά προγράμματα πού νά ανταποκρίνονται στή νέα άποστολή του σχολείου. Νά συνταχθοϋν νέα σχολικά βιβλία σύμφωνα μέ τίς σύγχρονες έπιστημονικές μεθόδους καί γνώσεις.
 - δ) Νά προσληφθεϊ τό άπαραίτητο διδαχτικό προσωπικό γιά τήν πλαισίωση των σχολείων.
 - ε) Νά αύξηθοϋν σημαντικά οι δαπάνες γιά τήν παιδεία.

IV. Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)

1. ~~Η~~ Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται σήμερα σ'έναν ένιαφο για κάθε βασική επιστήμη κύκλο σπουδών αποκλειστικά στο πανεπιστήμιο. Τό σύστημα τούτο παραβλέπει όρι:

- α) Η επιστημονική ειδίκευση αποκλειστικά σέ μια επιστήμη χωρίς κατατοπισμό πάνω στα βασικά στοιχεία τών συναφών επιστημονικών τομέων είναι λειψη. Η σωστή αντίληψη τών νομικών κανόνων π.χ. δέν είναι δυνατή χωρίς γνώσεις οίκονομίας, κοινωνιολογίας καί ψυχολογίας.
- β) Η πανεπιστημιακή μόρφωση πρέπει νά περιλαμβάνει καί τήν επαγγελματική διάσταση. Σήμερα ό απόφοιτος τού πανεπιστήμιου άγνοεί τελείως τήν επαγγελματική πρακτική.

Οί διαπιστώσεις αυτές επιβάλλουν τήν αναμόρφωση τής πανεπιστημιακής παιδείας. Στη διάρκεια ενός πρώτου κύκλου σπουδών πού κλείνει μέ τό προδίπλωμα οί φοιτητές θά αποκτούν κοντά στις βασικές άρχές τής επιστήμης τους καί γνώσεις σέ άλλες συναφεζ επιστήμες. θά ολοκληρώνουν σ'έναν δεύτερο κύκλο σπουδών τή μόρφωσή τους σέ μια έξειδικευμένη επιστήμη καί θά αποκτούν μέ ή επανειλημμένες πρακτικές έξασκήσεις καί βασικές επαγγελματικές γνώσεις. Ο κύκλος θά κλείνει μέ τό δίπλωμα. θά ύπάρχει επιπρόσθετα καί κύκλος μεταπτυχιακών σπουδών.

2. Τά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα θά αποκτήσουν ένιαία μορφή. Τό Συμβούλιο Παιδείας θά καταρτίσει πρόγραμμα για τήν αποσυμφόρηση τών ιδρυμάτων, πού βρίσκονται στην Αθήνα καί τήν δημιουργία νέων στις περιφέρειες. Τό Συμβούλιο Παιδείας θά προγραμματίζει μέ βάση τό γενικό σχεδιασμό τής οίκονομίας τις άνάγκες σέ επιστημονικό δυναμικό, ώστε νά εκλείψει τό σημερινό φαινόμενο τής άνεργίας, τών επιστημόνων πού τά πανεπιστήμιά μας παράγουν άπρογραμμάτιστα καί ξεκομμένα από τις άνάγκες τού τόπου (π.χ. χίλιοι πεντακόσιοι άδιόριστοι γεωπόνοι σέ μια χώρα άγροτική, αλλά χωρίς άγροτική πολιτική). Κάθε Α.Ε.Ι. θά συμμετέχει στό Συμβούλιο τών Πανεπιστημίων, πού θά συντονίζει τή δραστηριότητά τους.

3. Η λειτουργική διάρθρωση τών ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι σήμερα άπόρροια τής άπρογραμμάτιστης άνάπτυξης τής τής πανεπιστημιακής παιδείας γύρω από τόν δεσμό τής έδρας. Τό Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ιδρυμα χωρίζεται σέ σχολές αντίστοιχες μέ τόν άρθρό τών βα-

3. σικῶν ἐπιστημῶν. Ἡ Σχολή χωρίζεται σέ τομεῖς. Ὁ τομέας εἶναι ἡ βασική ἀκαδημαϊκή μονάδα, ἡ ὁποία καλύπτει μιὰ ἐπιστημονική ἐνότητα. Ὁ τομέας ἔχει, γιά νά καταργηθεῖ καί οὐσιαστικά ὁ θεσμός τῆς ἑδρας, τόσες θέσεις διδαχτικοῦ προσωπικοῦ ὅσες ἀπαιτεῖ ὁ ἀριθμός τῶν φοιτητῶν. Ὁ τομέας καθορίζει τό πρόγραμμα διδασκαλίας καί ἔρευνας, διαχειρίζεται τά χρήματα, πού τοῦ παρέχει ἡ κεντρική πανεπιστημιακή διοίκηση καί αὐτοδιοικεῖται μέ συμμετοχή ὅλου τοῦ διδαχτικοῦ, τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ καί τῶν φοιτητῶν.
4. Οἱ σημερινές κατηγορίες τοῦ διδαχτικοῦ προσωπικοῦ πρέπει μακροπρόθεσμα νά καταργηθοῦν ὥστε ὅλοι οἱ πανεπιστημιακοί λειτουργοί νά εἶναι ἰσότιμα στελέχη, πού ἐπιλέγονται μέ αὐστηρή καί μακρά κριτική διαδικασία καί ἀσχοῦν τό ἔργο τους μέ καταναμὴ τῶν ἀρμοδιοτήτων πού ἀποφασίζεται ἀπό κοινού. Οἱ διαφοροποιήσεις ἀνάμεσα στό διδαχτικό προσωπικό στηρίζονται ἀποκλειστικά στήν ἐπιστημονική ἀξία, τήν προσφορά καί τήν προσωπικότητα τοῦ κάθε μέλους.

Θά ἰσχύσει ἀρχή τῆς ἀποκλειστικῆς ἀπασχόλησης στό Α.Ε.Ι. τοῦ κύριου διδακτικοῦ προσωπικοῦ μέ ἀσυμβίβαστη τήν ὁποία ἢ ἄλλη ἐξωπανεπιστημιακή ἐπαγγελματική ἀπασχόληση.

Ἡ μονιμότητα καί ἡ ἰσοβιότητα πού ἐξασφαλίζουν σήμερα στοὺς πανεπιστημιακοὺς δασκάλους τό ἀνέλεγκτο καί τό ἀνεύθυνο θά περιορισθοῦν στά πλαίσια συστήματος περιοδικῆς ἐπανάκρισης προσαρμοσμένου στή θέση καί στήν ἡλικία τοῦ κρινόμενου.

Ὁ πανεπιστημιακός δάσκαλος θά εἶναι στά πλαίσια τοῦ γενικοῦ προγραμματισμοῦ τοῦ τομέα τοῦ ἐλεύθερος στόν καθορισμό τοῦ περιεχομένου τῆς διδασκαλίας καί τῆς ἔρευνας. Δέν ὑπάρχει οὔτε κρατική ἐπίσῃμη οὔτε κυρίαρχη ἰδεολογία.
5. Στὴ διοίκηση τῶν Α.Ε.Ι. συμμετέχουν ἐκπρόσωποι τοῦ κύριου καί βοηθητικοῦ διδαχτικοῦ προσωπικοῦ, τῶν φοιτητῶν, τῶν ἐργαζομένων μὴ ἐπιστημόνων τῆς περιφέρειας καί κοινωνικῶν φορέων (συνδικάτα, συνεταιρισμοί). Ἀνώτατο ὄργανο διοίκησης εἶναι ἡ Συνέλευση, πού μεταξὺ ἄλλων συντάσσει καί ἀναθεωρεῖ τοὺς κανονισμοὺς λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος στά πλαίσια τοῦ καταστατικοῦ νόμου γιά τὰ Α.Ε.Ι., ἐκλέγει ἐκτελεστικό ὄργανο καί καθορίζει τίς γενικὲς κατευθύνσεις τῆς δραστηριότητος τῶν σχολῶν μέ βάση τίς κοπικὲς ἀνάγκες καί τίς ἐπιταγὲς τοῦ γενικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος. Ἡ Συνέλευση ὀρίζει δύο ἐπιτροπὲς ἀρμόδιες γιά τό πρόγραμμα σπουδῶν καί τήν ἔρευνα.

V. Σύστημα διαρκούς εκπαίδευσης

Για να συμπληρωθεί το σχολικό σύστημα που περιγράφηκε χρειάζεται και ένα δεύτερο κύκλωμα παιδείας με στόχο την εκπαίδευση των εργαζομένων που δεν μπόρεσαν λόγω των σημερινών συνθηκών να παρακολουθήσουν όλες τις τάξεις του σχολείου, την προετοιμασία τους για τα καθήκοντα που θα προκύψουν από τη νέα οργάνωση στον οικονομικό και πολιτικό τομέα ειδικά από την αυτοδιαχείριση, την επιμόρφωση όσων θέλουν να αποκτήσουν τα εφόδια για μια νέα σταδιοδρομία (π.χ. γυναίκες αφού μεγαλώσουν τα παιδιά) και γενικά τη δημιουργία ενός συστήματος που θα παρέχει στον καθένα τη δυνατότητα να συνεχίζει την επιμόρφωσή του και να αναπτύσσει την προσωπικότητά του.

Την δημιουργία του δεύτερου τούτου κυκλώματος θα αναλάβει ειδικός φορέας κάτω από την καθοδήγηση του Συμβουλίου Παιδείας. Οι τόποι επιμόρφωσης θα πρέπει να είναι εύκολα προσιτοί και σε άμεση επαφή με την υπόλοιπη εκπαιδευτική και πολιτιστική δραστηριότητα. Η διαρκής εκπαίδευση θα πραγματοποιείται τόσο σε ορισμένους τόπους δουλειάς όσο και στα πολιτιστικά κέντρα και στα σχολεία. Τα προγράμματα επιμόρφωσης θα αποφασίζονται από τις εκπαιδευτικές αρχές σε συνεργασία όμως με τα συνδικάτα, τους συνεταιρισμούς και την τοπική αυτοδιοίκηση ώστε να υπάρχει ο άμεσος συσχετισμός με την παραγωγική διαδικασία. Τα μαθήματα θα πραγματοποιούνται σε ώρες παύσης τρόπον να είναι δυνατή η παρακολούθησή τους από όσους εργάζονται. Το κράτος θα χορηγεί επιδόματα επιμόρφωσης, οι επιχειρήσεις εκπαιδευτικές άδειες.

VI. Επιστημονική και Τεχνική Έρευνα

Η έρευνα στην Ελλάδα είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Τό ποσοστό του εθνικού προϊόντος που ισοτιμάται για έρευνα, είναι από τα χαμηλότερα στην Ευρώπη. Οι ελληνικές επιχειρήσεις δεν ασχολούνται ή αστερούνται ελάχιστα προσοχή στην ανάπτυξη της τεχνολογίας. Η μέχρι σήμερα ανάπτυξη βασίστηκε κυρίως σε ξένη τεχνολογία, για την οποία δαπανείται κάθε χρόνο συνάλλαγμα της τάξεως των δέκα εκατομμυρίων δολλαρίων. Οι πολυεθνικές εταιρείες δεν επιδιώκουν όμως την εγχώρια ανάπτυξη της τεχνολογίας. Προτιμούν να την αγοράζουν από τις μητέρες εταιρείες υποβιβάζοντας έτσι ταυτόχρονα τους Έλληνες τεχνικούς σε εργασίες καθαρά διευκολυντικές κατώτερης στάθμης. Τέλος οι κρατικοί φορείς έρευνας μελετούν χωρίς διασύνδεση με την εγχώρια βιομηχανία θέματα, που λίγο ως πολύ είναι άσχετα με την οικονομία και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην Ελλάδα. Η έρευνα πραγματοποιείται για λόγους γοήτρου, για διακιολόγηση θέσεων και εξόδων σε άφελος των όπαδων της δεξιάς.

Η ανάπτυξη της έρευνας στον τόπο μας είναι απόλυτα αναγκαία για να μπορέσει η χώρα μας ν' αποκτήσει οικονομική αυτοδυναμία. Επιβάλλεται για τούτο η διαμόρφωση εθνικής έρευνητικής πολιτικής που νά βασίζεται στους εξής άξονες:

- α) Χρειάζεται εθνικό πρόγραμμα στον τομέα της τεχνολογίας και της έρευνας. Τό πρόγραμμα θά καθορίζει ώρισμένους τομείς στους οποίους θά συγκεντρωθεί η έρευνητική προσπάθεια ώστε να' επιτευχθεί εκεί τεχνολογική πρωτοπορεία σε διεθνές επίπεδο.
- β) Η επιλογή των τομέων και η χρηματοδότησή τους θά πρέπει να' εξασφαλίσει τη μείωση της εξάρτησης της χώρας από τη ξένη τεχνολογία, την αξιοποίηση των ειδικών πλεονεκτημάτων του ελληνικού περιβάλλοντος (π.χ. αιολική και ήλιακή ενέργεια), τη δημιουργία βιωσίμων βιομηχανιών σε διεθνές πλαίσιο. Η έρευνα πρέπει κατά κύριο λόγο νά οδηγεί σε βιομηχανική εκμετάλλευση που θά αποδίδει σημαντικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα για την εγχώρια οικονομία.
- γ) Θά πρέπει ταυτόχρονα νά συνεχισθεί έρευνητική προσπάθεια με μικρή ένταση και στους άλλους τομείς, γιατί η βασική έρευνα παραμένει σημαντική για την επιστημονική μόρφωση, την εκπαίδευση του εκπαιδευτικού προσωπικού και την υποστήριξη της βιομηχανικής έρευνας.
- δ) Για τά έρευνητικά προγράμματα, που θά χρηματοδοτούν δημόσιοι φορείς και για τά αποτελέσματά τους θά υπάρχει πλήρης δημοσιότητα, ώστε

- δ) νά είναι δυνατή ή άξιοποίησή τους σ'έναν όσο τό δυνατόν ευρύτε-
ρο κύκλο.
- ε) 'Η ύπαρξη έρευνητικής πολιτικής δέν πρέπει νά οδηγήσεί στόν περιο-
ρισμό της έρευνητικής έλευθερίας. Θά πρέπει τά πλαίσια, πού δί-
νονται στην έρευνητική ομάδα νά είναι αρκετά πλατειά ώστε νά κα-
θορίζει έλεύθερα τή πορεία της στην άναζήτηση λύσεων. Θά πρέπει
καί όσοι ασπάζονται μία διαφορετική άπό τήν κυρίαρχη γνώμη νά
έχουν τή δυνατότητα νά έρευνήσουν.

Γιά τήν ύλοποίηση της έθνικής έρευνητικής πολιτικής θά δημιουργη-
θεί: Κεντρικός φορέας έρευνας (Συμβούλιο "Έρευνας). Τό Συμβούλιο
"Έρευνας θά είναι αρμόδιο γιά τήν χάραξη γενικών κατευθύνσεων,
τόν καθορισμό τών τομέων, στους όποιους θά συγκεντρωθεί ή έρευ-
νητική προσπάθεια, τήν έκπόνηση ειδικών έρευνητικών προγραμμάτων
καί τό συντονισμό της δραστηριότητας τών διαφόρων έρευνητικών κέν-
τρων. Τά επί μέρος έρευνητικά κέντρα θά διατηρηθούν αλλά θά
επιδιωχθεί ο καλύτερος συντονισμός της δουλειάς τους. Στά πλαίσια
αυτά θά άναμορφωθεί ριζικά ή 'Ακαδημία 'Αθηνών, ώστε νά γίνει
ζωντανός, σημοκρατικός όργανισμός.

'Η χρηματοδότηση θά παρέχεται τόσο μέ γενικά κριτήρια -κάθε έρευ-
νητικό κέντρο θά έχει έπιχορήγηση, πού θά διαχειρίζεται έλεύθερα-
όσο καί γιά τή πραγματοποίηση ειδικών έρευνητικών προγραμμάτων.

Θά ένισχυθεί ή έκτέλεση της έρευνας άπό τίς κοινωνικοποιημένες
έπιχειρήσεις ιδιαίτερα ή συνεργασία περισσότερων γιά τήν άπό
κοινού δημιουργία έρευνητικών έργαταστάσεων καί έκτέλεση έρευνη-
τικών προγραμμάτων.

Κεφάλαιο Ε'

Μέτρα για μιá πολιτιστική ζωή στα χέρια τών εργαζομένων

Ι. Οί καλές τέχνες

Ἡ πολιτιστική δραστηριότητα -π.χ. ἡ λογοτεχνική ἢ ἡ μουσική ζωή- καθορίζεται σέ μιá καπιταλιστική κοινωνία ὅπως τῆς σημερινῆς Ἑλλάδας σέ μεγάλο βαθμό ἀπό τήν ἀνάγκη πραγματοποίησης κέρδους. Ὁ ἐπιχειρηματίας προσφέρει ἐκεῖνο πού μπορεῖ νά πουληθεῖ μέ μεγαλύτερη ἀπόδοση ἐκεῖ ὅπου τοῦ ἐξασφαλίζεται τό μεγαλύτερο κέρδος. Ταυτόχρονα ἐπιδιώκει νά ἐθίσει τό κοινό, νά τό προσαρμόσει στά προϊόντα του γιά νά ἐξασφαλίζει καί νά στεριώσει τήν οἰκονομική ἐξουσία του. Ὁ τόπος μας μᾶς δίνει ζωντανά παραδείγματα γιά τίς συνέπειες ἐνός τέτοιου συστήματος. Ἡ ἐπαρχία εἶναι πολιτιστική ἔρημος. Τό σύνολο σχεδόν τῆς πολιτιστικῆς προσφοράς ἔχει συγκεντρωθεῖ στήν Ἀθήνα. Ἡ προσφορά εἶναι χαμηλῆς ποιότητας. Ἀστυνομικές ταινίες βίας, ρομάντζα μέ φτηνή συναισθηματολογία, τυποποιημένα ἔργα τέχνης κυριαρχοῦν. Ὁ πληθυσμός διαποτίζεται καθημερινά ἀπό τήν κυρίαρχη ἰδεολογία καί ἀσπάζεται τά "εἰδωλα" πού τοῦ προσφέρουν οἱ κινηματογραφικές ἐπιχειρήσεις, οἱ ἐταιρεῖες δίσκων καί ἡ τηλεόραση. Κοντά στήν προορισμένη γιά τό πολύ κοινό ἀποχαυνωτική τέχνη ὑπάρχει ἡ ἐξεζητημένη ἀναζήτηση τών λίγων, ἡ "κουλτούρα" τών διανοουμένων ξεκομμένη ἀπό τά προβλήματα τών εργαζομένων.

Στή κοινωνία πού ἐπιδιώκουμε νά διαμορφώσουμε ἡ πολιτιστική ζωή δέν πρέπει νά καθοδηγεῖται ἀπό τό νόμο τοῦ κέρδους, τό πολιτιστικό προϊόν δέν πρέπει νά εἶναι ἐμπόρευμα, ἡ ἀξία του δέν πρέπει νά κρίνεται μέ βάση τό τί ἀποδίδει ἀλλά μέ τό τί προσφέρει στήν καλλιέργεια τοῦ ἀτόμου. Χρειάζεται καί ἐδῶ νά ἀναζητήσουμε ἕνα νέο δρόμο. Στήν ἀναζήτηση τοῦτη πρέπει νά ἀποφύγουμε δύο ἄκρα. Τό ἕνα ἀποτελεῖ ἡ κεντρικά καθοδηγούμενη πολιτιστική ζωή στήν ὁποία ἡ ἀσφυκτική παρακολούθηση πνίγει κάθε δημιουργική δραστηριότητα. Τό ἄλλο εἶναι ἡ ἄκρατη αὐτονομία τοῦ δημιουργοῦ πού ζεῖ χωρίς ἐπαφή μέ τό κοινωνικό περιβάλλον.

Τήν ἐλευθερία τοῦ καλλιτέχνη μέ ταυτόχρονη διασύνδεσή του μέ τά προβλήματα τών εργαζομένων μπορεῖ νά ἐξασφαλίζει ἡ αὐτοδιαχέριση. Ἡ πολιτιστική δραστηριότητα πού εἶναι στενά συνδεδεμένη μέ τοὺς κοινωνικοὺς φορεῖς (τοπική αὐτοδιοίκηση, συνδικάτα, συνεταιρισμοί κ.λ.π.) καί βασίζεται στήν πρωτοβουλία τών δημιουργῶν ἀποφεύγει τόν κίνδυνο εἴτε νά ἐκφυλιστεῖ σέ προπαγάνδα τοῦ ἐπίσημου κράτους εἴτε νά ἀποτελέσει παιχνίδι μιᾶς μειοψηφίας. Γιά νά πετύχει ἡ αὐτο-

διαχείριση θά πρέπει:

- α) Νά δημιουργηθεῖ σέ κάθε περιφέρεια πολιτιστικός φορέας (Πολιτιστικό Συμβούλιο) γιά νά προωθήσει τήν πολιτιστική ανάπτυξη της. Σέ ἐθνικό επίπεδο ὑπάρχει συντονιστικό ὄργανο τῶν περιφερειακῶν Πολιτιστικῶν Συμβουλίων. Στό ἐπίπεδο τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης τά ὄργανά της ἔχουν ἐκτεταμένη ἐλευθερία στόν καθορισμό τῆς πολιτιστικῆς τους δραστηριότητας. Οἱ κεντρικοί φορεῖς, πού ὑπάρχουν σήμερα (π.χ. Ἄρμα Θέσπιδος) θά καταργηθοῦν στό μέτρο, πού οἱ δραστηριότητές τους μποροῦν νά ἀναληφθοῦν ἀπό τά περιφερειακά Πολιτιστικά Συμβούλια. Θεσμοί ὅπως τό Ἑθνικό Θέατρο ἢ ἡ Λυρική Σκηνὴ ἐξακολουθοῦν βέβαια νά ὑπάρχουν, ἀλλά ὑπάγονται πιά στό Πολιτιστικό Συμβούλιο τῆς περιφέρειας τῆς Ἀθήνας. Τό σχῆμα τοῦτο θά προωθήσει τήν ἀποκέντρωση καί τήν κατάργηση τῆς κηδεμονίας ὁποιοδήποτε ἐνιαίου κεντρικοῦ ὁργάνου.
- β) Τόσο στά περιφερειακά Πολιτιστικά Συμβούλια ὅσο καί σ' ὅλα τά πολιτιστικά ἱδρύματα (π.χ. Ἑθνικό Θέατρο) συμμετέχουν στή διοίκηση, ἐκπρόσωποι τῶν ἐργαζομένων στόν πολιτιστικό τομέα (π.χ. τῶν ἡθοποιῶν, τῶν λογοτεχνῶν κ.λ.π.), κοινωνικῶν φορέων (ὅπως συνδικάτων, τοῦ Ὁργανισμοῦ Προστασίας Καρταναλωτῶν κ.λ.π.) καί τῆς διοίκησης (τῆς περιφέρειας ἢ καί τοῦ δήμου). Ἡ συμμετοχή ὅλων τῶν ἐνδιαφερομένων θά προωθήσει τήν ἐλεύθερη ἐκφραση τῆς τέχνης καί τήν κατάργηση τῶν περιορισμῶν στήν ανάπτυξη τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας.

Τά ὄργανα τῆς πολιτιστικῆς δραστηριότητας θά πρέπει νά ἐπιδιώξουν:

Τήν συμμετοχή ὅλου τοῦ πληθυσμοῦ στήν πολιτιστική ζωή. Οἱ καλές τέχνες πρέπει νά πάψουν νά εἶναι προνόμιον μᾶς μειοψηφίας. Πρέπει νά συμβάλουν ἀποφασιστικά στή μόρφωση τῶν μαζῶν καί στήν ανάπτυξη τῆς ἐλεύθερης ἐκφρασης καί φαντασίας τοῦ κάθε ἀτόμου.

Νά στηριχθεῖ ἡ πολιτιστικὴ δραστηριότητα στά χαρακτηριστικά τῆς ἐλληνικῆς ζωῆς, νά προβάλει τάγνησια ἐθνικά γνωρίσματα τοῦ λαοῦ μας γιά νά καταπολεμήσει τήν ὁμοιόμορφη, ρηχὴ καί κατευθυνόμενη πολιτιστικὴ προσφορά τῶν πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν (π.χ. ἐταιρειῶν δίσκων ἢ ἐκδοτικῶν ἐπιχειρήσεων). Τά ξένα πολιτιστικά πρότυπα θά πρέπει νά ἀφομοιώνονται μεθοδευμένα καί δημιουργικά στό μέτρο πού βοηθοῦν στή δημιουργία μιᾶς ντόπιας ἐθνικῆς πολιτιστικῆς ζωῆς.

Κάθε προγραμματισμός νά συμβάλει καί ὄχι νά δεσμεύει τήν ἐλεύθερη

καλλιτεχνική έκφραση, τή φαντασία καί τή δημιουργικότητα. Πρέπει νά ἐνδυναμωθεί ἡ ἀναζήτηση, ἡ πολλαπλότητα στίξαντιλήψεις καί ἐκφράσεις γιατί ἔτσι μόνο ἐξασφαλίζεται μιὰ πλουσιώτερη πολιτιστική ζωή, στήν ὁποῖα συμμετέχει κάθε ἄτομο.

Γιά νά ὑλοποιηθεῖ ἡ νέα πολιτιστική πολιτική θά πρέπει :

Σέ κάθε περιφέρεια ἀνά ἐκπονηθεῖ πρόγραμμα γιά νά διαπιστωθοῦν καί νά ἱεραρχηθοῦν οἱ ἀνάγκες καί νά γίνουν μελέτες γιά τόν τρόπο ἀντιμετώπισής τους.

Στούς δήμους καί στίς κοινότητες, στίς μεγάλες πόλεις, στίς συνοικίες νά δημιουργηθοῦν πολιτιστικά κέντρα καί νά ἰδρυθῶν πολιτιστικοί σύλλογοι πού θά τα'διαχειρίζονται. Τά πολιτιστικά κέντρα θά εἶναι φορεῖς πολιτιστικῆς μόρφωσης καί ψυχαγωγίας. Θά πρέπει νά διαθέτουν βιβλιοθήκη, δισκοθήκη, αἰθουσες γιά ἐκθέσεις, διαλέξεις, θάτρο καί κινηματογράφο, χώρους γιά νά μπορεῖ ὁ κάτοικος νά διαβάσει, νά ζωγραφίσει, νά ἀκούσει ἢ νά παίξει μουσική.

Στίς ἐπιχειρήσεις νά ἀναλάβουν οἱ ἐργοστασιακές ἐπιτροπές τήν προώθηση τῆς πολιτιστικῆς δραστηριότητας στόν τόπο δουλειᾶς. Κάθε ἐπιχείρηση θά ἡαταβάλει στήν ἐργοστασιακή ἐπιτροπή ποσό ἀνάλογο μέ τόν ἀριθμό τῶν ἐργαζομένων (π.χ. 1% τοῦ συνολικοῦ ὕψους τῶν ἀμοιβῶν) γιά τό σκοπό αὐτό.

Οἱ συνεταιρισμοί θά ἀγωνισθοῦν γιά τό πολιτιστικό ἀνέβασμα τοῦ ἀγρότη. Νά δημιουργήσουν στά χωριά εἰδικές βιβλιοθήκες καί ἐργαστήρια, νά φροντίσουν γιά τή διατήρηση τῶν τοπικῶν πολιτιστικῶν στοιχείων, νά ὑποστηρίξουν τοπικές λαϊκές γιορτές.

Τά Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα καί τά Σχολεῖα νά ἐπεκτείνουν τούς τομεῖς δραστηριότητάς τους ὥστε νά γίνουν πολιτιστικά κέντρα. Νά ὑλοποιηθεῖ τό ἀνοιχτό σχολεῖο πού προτείνουμε στά μέτρα γιά τήν παιδεία.

Ἡ τηλεόραση καί τό ραδιόφωνο νά προωθοῦν σε'ὄλους τούς τομεῖς τῆς καλλιτεχνικῆς δραστηριότητας τήν πραγματοποίηση νέων ἔργων καί νά συμβάλουν στά προγράμματα διαρκῆς ἐκπαίδευσης πού προτείνουμε στά μέτρα γιά τήν παιδεία.

Τό κράτος νά αὐξήσει τά ποσά, πού διαθέτει γιά τήν πολιτιστική δραστηριότητα. Ἡ τοπική αὐτοδιοίκηση καί τά πολιτιστικά κέντρα θά διαχειρίζονται ἐλεύθερα τόν προϋπολογισμό τους γιά νά εἶναι ἐλεύθερα στίς ἐπιλογές τους, καί στόν τρόπο πού θά θελήσουν νά ἀξιοποιήσουν τά δια-

φορα πολιτιστικά μέσα (π.χ. τὰ ὀπτικοακουστικά, τὸ θέατρο, τὴ λογο-
τεχνία). θὰ εἶναι ὅμως δυνατὴ καὶ ἡ χρηματοδότηση εἰδικῶν προγραμμά-
των (π.χ. ἡ ἱδρυση ὀρχήστρας, ἡ θεάτρου), ὥστε νὰ ἀναπτυχθεῖ ἡ πο-
λιτιστικὴ δραστηριότητα σὲ ὀρισμένο τομέα. Κατὰ τὴν κατασκευὴ κάθε δη-
μόσιου κτίριου θὰ διατίθεται ποσοστὸ τοῦ συνολικοῦ προϋπολογισμοῦ
(ἀρχικὰ 0,5%) γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ διακόσμηση, ὥστε νὰ
ἐνισχυθοῦν οἱ εἰκαστικὲς τέχνες.

θὰ δημιουργηθεῖ εἰδικὴ κατηγορία ὑπαλλήλων (ἓνα σῶμα ἀνάλογο πρὸς
τοὺς εκπαιδευτικούς) ποὺ θὰ ἀπαρτίζεται ἀπὸ ζωγράφους, μουσικούς,
λογοτέχνες, ἡθοποιούς, κινηματογραφιστὲς κ.λ.π. καὶ θὰ ἀναλάβουν
τὴν προώθηση τῆς πολιτιστικῆς δουλειᾶς στὰ πολιτιστικὰ κέντρα, στὰ
ἐργαστᾶσια, στὰ σχολεῖα κ.λ.π.

Κοντὰ στὰ μέτρα αὐτὰ θὰ πρέπει καὶ σὲ κάθε τομέα τῆς καλλιτεχνικῆς
δημιουργίας νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἀποδέσμευση τῶν καλλιτεχνῶν ἀπὸ τὴν
οἰκονομικὴ ἐξάρτηση καὶ ἡ ἐξασφάλιση τῆς ἐλεύθερης δημιουργίας καὶ
διάδοσης τοῦ ἔργου τους. θὰ ἐπιδιωχθεῖ π.χ. ἡ χρηματοδότηση θεα-
τρικῶν ὁμάδων ποὺ θὰ ἀπαρτίζουν ἡθοποιοὶ καὶ καλλιτέχνες τοῦ θεάτρου
(συνεταιριστοὶ θίασοι) ἡ δημιουργία συνεταιρισμῶν ἀπὸ τίς μικρὲς ἐκ-
δότικὲς ἐπιχειρήσεις γιὰ τὴ βελτίωση τῆς ποιότητος τῶν ἐκδόσεων
καὶ τὴν ἐκδοση περιοδικῶν γὰ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς νέους ἡ ὁργάνωση τῆς
ἀγορᾶς τῶν ἔργων τέχνης σὲ συνεταιριστικὴ βάση, ὥστε νὰ ἐκλείψει ἡ
σημερινὴ ἐκμετάλλευση τῶν ζωγράφων καὶ γλυπτῶν ἀπὸ τίς γκαλερί ἡ δη-
μιουργία μὲ κρατικὴ ἐπιδότηση ἐργαστηρίων ἡ χορήγηση ἐπιδοτήσεων
καὶ δανείων σὲ λογοτέχνες ἡ δημιουργία δίκτυου διάθεσης κινηματο-
γραφικῶν ταινιῶν γιὰ νὰ περιορισθεῖ ἡ ἐπιβολὴ στὴν ἀγορὰ ταινιῶν κα-
τώτερης ποιότητος ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τῶν κινηματογραφικῶν δημι-
ουργῶν.

II. Ἡ προστασία τῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς μας.

Ἡ πολιτιστικὴ μας κληρονομιά καταστρέφεται καὶ λεηλατεῖται σή-
μερα, γιὰ τὸ κράτος εἴτε ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴ διατήρησή της εἴτε χρη-
σιμοποιεῖ ἀπρόσφορα μέσα. Ἀπόδειξη ἀποτελοῦν ἡ ἐκτεταμένη ἀρχαιο-
καπηλεία καὶ ἡ καταλήστευση τῶν ἐκκλησιῶν ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς λαϊκῆς
τέχνης, ἡ καταστροφὴ τῶν κτιριακῶν μνημείων, οἱ ἐντονες διαμαρτυρίες
τῶν κατοίκων παραδοσιακῶν οἰκισμῶν γιὰ τὴ στάση, τῆς Ἀρχαιολογικῆς
Ὑπηρεσίας, ἡ χωρὶς πρόγραμμα καὶ συντονισμό ἐνίσχυση τῶν μουσείων,
ποὺ παραμένουν τόποι χωρὶς ζωή.

Χρειάζεται καὶ ἐδῶ ριζικὴ ἀνανέωση τῆς δομῆς. θὰ δημιουργηθεῖ εἰδικὴ

υπηρεσία για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς (Συμβούλιο Πολιτιστικής Κληρονομιάς). Σ' αυτήν θα μεταβιβασθούν οι σχετικές αρμοδιότητες της 'Αρχαιολογικής 'Υπηρεσίας και των άλλων δημοσίων υπηρεσιών που σήμερα έχουν τη φροντίδα για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Στη διοίκηση του Συμβουλίου θα συμμετέχουν οι εκπρόσωποι όλων εργαζονται στον τομέα (αρχαιολόγοι, διατηρητές μνημείων, αρχιτέκτονες κ.λ.π.), οι εκπρόσωποι πολιτιστικών συλλόγων, κοινωνικών φορέων και της διοίκησης. Το Συμβούλιο θα λειτουργεί με βάση την άρχη της αποκέντρωσης όπως το σύνολο της κρατικής Διοίκησης. Το Συμβούλιο θα πρέπει να συντάξει πρόγραμμα για την καταγραφή, προστασία και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, στα πλαίσια της πολιτιστικής ζωής του τόπου. Στα πλαίσια του Συμβουλίου θα δημιουργηθούν σε περιφερειακό επίπεδο ομάδες δουλειάς και εργαστήρια για την καταγραφή και συντήρηση των μνημείων και έργων τέχνης. Το Συμβούλιο θα διατηρεί σχολή για την εκπαίδευση του προσωπικού του στην ειδική αποστολή του. Η τοπική αυτοδιοίκηση και οι φορείς της πολεοδομίας σε συνεργασία μαζί του καθορίζουν τα διατηρητέα κτίρια και χώρους ώστε να διαφυλαχθεί ο χαρακτήρας του τόπου.

Ένας ή και περισσότεροι εκπρόσωποι του Συμβουλίου θα ζουν στους παραδοσιακούς οικισμούς. Θα έχουν αποφασιστικές αρμοδιότητες ώστε να μπορούν να χορηγούν χωρίς χρονοτριβή τις άδειες ανοικοδόμησης, κατεδάφισης κτιριακών μεταβολών. Το Συμβούλιο θα έμπνευ και διαθέτει ελεύθερα αρχιτεκτονικά σχέδια και τεχνικές λύσεις για να είναι δυνατή η διατήρηση του τοπικού χρώματος (π.χ. στις Κυκλάδες). Το Συμβούλιο θα ενισχύσει χρηματικά τους κατοίκους, εφόσον οι λύσεις που επιβάλλει απαιτούν πρόσθετες δαπάνες.

Το Συμβούλιο θα συντονίζει τη δραστηριότητα των μουσείων, θα φροντίζει για τη διατήρηση στα τοπικά πολιτιστικά κέντρα των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής, θα προωθεί τη μεταβολή της οργάνωσης των μουσείων ώστε με εκθέσεις γύρω από συγκεκριμένα θέματα, σύνδεση με σχολεία και πολιτιστικά κέντρα, διαλέξεις και δημόσιες συζητήσεις πάνω στα εκθέματα, να γίνουν επίκεντρα πολιτιστικής ζωής.

Για να ανταποκριθεί η 'Αρχαιολογική 'Υπηρεσία πιο αποτελεσματικά στο έργο της θα πρέπει να αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των απασχολούμενων αρχαιολόγων, να συμμετάσχουν όλοι όσοι δουλεύουν σ' αυτήν στη διοίκησή της και ταυτόχρονα να καταργηθούν η σημερινή αυταρχική δομή, να προγραμματιστεί μακροπρόθεσμα το έργο της. Σήμερα διασπώνται οι προσπάθειες χωρίς συντονισμό σε άνασκαφές γοήτρου, σε σωστικές

άνασκαφές, στην αποθήκευση τών ανευρισκομένων καί στη καταγραφή καί μελέτη τους. Θα πρέπει κύρια σέ μία πρώτη φάση νά στραφεί ή προσοχή στη διάσωση όλων τών αρχαιολογικῶν εὐρημάτων, τήν καταγραφή καί ἐπιστημονική διερεῦνήσή τους.

Σημαντική προσπάθεια εἶναι ἀναγκαία γιά τό συντονισμό τῆς δραστηριότητος τῶν διαφόρων βιβλιοθηκῶν, τήν επέκτασή τους καί τήν ίδρυση βιβλιοθηκῶν σέ τοπικό ἐπίπεδο. Σήμερα δέν ὑπάρχουν κέντρα βάρους γιά τίς ἐθνικές βιβλιοθήκες (Βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς, Ἑθνική Βιβλιοθήκη, Βιβλιοθήκες πανεπιστημίων κ.λ.π.), διασύνδεση μεταξύ τους, συντονισμένο πρόγραμμα ἀγορῶν. Ἡ ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινοῦ στήν ~~πρωτεύουσα~~ πρωτεύουσα εἶναι ὑποτυπώδης στήν ὕπαιθρο ἀδύνατη.

III. Ὁ ἀθλητισμός

Τό κράτος τῆς δεξιᾶς ἐνίσχυσε τόν πρωταθλητισμό γιά λόγους γοήτρου καί προπαγάνδας καί γιὰ νά ἀποπροσανατολίσει τή νεολαί. Ἡ πολιτική τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. πρέπει νά ἔχει σά στόχο τό μαζικό ἀθλητισμό, τήν ἀνάπτυξη τῶν φυσικῶν ἱκανοτήτων ὅλων ἀνεξαίρετα τῶν νέων, τή διατήρηση καί τῆς σωματικῆς ἀκμῆς καί ὑγείας κάθε ἀτόμου. Ὁ κάθε πολίτης πρέπει νά ἔχει σέ κάθε ἡλικία τή δυνατότητα νά ἐθλεῖται. Ἡ ἐπίσκεψη στό γυμναστήριο θά πρέπει νά γίνει αὐτονόητη ἀπασχόληση στή καθημερινή ζωή ὅπως σήμερα ἡ ἐπίσκεψη στόν κινηματογράφο ἢ στή ταβέρνα. Γιά νά πετύχουμε φτό στόχο αὐτό θά πρέπει νά ἐπιδιώξουμε:

- α) Τήν αὐξηση τοῦ χρόνου τῆς γυμναστικῆς καί τῶν ἀθλητικῶν, ὥστε νά καλύπτουν τουλάχιστον τό 20% τοῦ σχολικοῦ προγράμματος.
- β) Τή δημιουργία ἀθλητικῶν κέντρων σέ κάθε δήμο, κοινότητα καί συνοικία μεγάλης πόλης. Τά ἀθλητικά κέντρα πρέπει νά εἶναι προσιτά στό πληθυσμό, ὥστε ἡ ἐπίσκεψη σ'αὐτά νά μήν ἀπαιτεῖ οὔτε χρόνο οὔτε ταλαιπωρία. Ἡ εἴσοδος θά πρέπει νά εἶναι ἐλεύθερη σέ ὅλους. Ἀθλητικοί σύλλογοι, πού διατηροῦν ἢ δημιούργησαν ἐγκαταστάσεις μέ χρήματα τοῦ δημοσίου πρέπει νά ἐπιτρέψουν τήν ἐλεύθερη χρήση τους ἀπό τό κοινό.
- γ) Τήν ἐκπαίδευση γυμναστῶν καί τή στελέχωση τῶν ἀθλητικῶν κέντρων καί συλλόγων ὥστε νά προσφέρουν προγράμματα γιά τήν ἀσκήση τῶν ἐνηλίκων.
- δ) Τήν ὀργάνωση ἀπό τίς ἐργοστασιακές ἐπιτροπές τίς ἐπιχειρήσεις χώρου γιά τή σωματική ἀσκήση καί τήν ἐνίσχυση τῆς ἀθλητικῆς δραστηριότητάς.
- ε) Τήν ἐνίσχυση τῶν ἀθλητικῶν συλλόγων πού προωθοῦν τό μαζικό ἀθλητισμό καί τίς δραστηριότητες στή φύση (π.χ. πεζοπορία, ὄρειβασία).